

POLITI

Fyrværkerikatastrofen i Kolding 2004

En tværfaglig redegørelse

Forsidefoto:

Fyrværkerikatastrofens omfang og udvikling, optaget af myndigheder og medier

Redegørelsen er udarbejdet af Politimesteren i Kolding med assistance fra Rigspolitiet m.fl.

Kolding Politi
Februar 2005

Redegørelsen kan hentes på:

www.politi.dk
www.kolding.dk

1	Forord	2
2	Resume	3
3	Præsentation – undersøgelsesdesign	5
4	Katastrofer, akut- og retableringsfaser	7
5	Beredskabets opbygning i Kolding	9
6	NP-Johnsens Fyrværkerifabrik	15
7	Redningsindsatsen	18
7.1	Akutfasen 1. del (alarmering og førsteindsatsen).....	18
7.1.1	Alarmeringsfasen.....	18
7.1.2	Førsteindsatsen (kaosfasen).....	19
7.1.3	Indledende evakuering.....	20
7.1.4	Pointeopsamling akutfasen 1. del (alarmering og førsteindsats).....	21
7.2	Akutfasen 2. del (endelig indsats).....	22
7.2.1	Storalarm.....	22
7.2.2	Brand- og redningsindsats.....	22
7.2.3	Varsling.....	24
7.2.4	Evakuering og katastroferegistrering.....	25
7.2.5	Ledelse, kommunikation og samarbejde.....	27
7.2.6	Sundhedsberedskabet.....	35
7.2.7	Militærhjælp.....	36
7.2.8	Debriefinger og psykologiske støttetiltag.....	38
7.2.9	Pointeopsamling akutfasen 2. del (endelig indsats).....	39
7.3	Retableringsfasen (trinvis retablering).....	41
7.3.1	Forskellige myndigheders indsats.....	42
7.3.2	Skadesservice.....	43
7.3.3	Kriminalitet.....	44
7.3.4	Beboerne.....	44
7.3.5	Pointeopsamling retableringsfasen.....	47
8	Risikovurderinger og sikkerhedsmæssige forhold	48
8.1	Pointeopsamling risikovurderinger.....	50
9	Information til offentligheden	51
9.1	Pointeopsamling information til offentligheden.....	53
10	Logistik	54
10.1	Pointeopsamling logistik.....	56
11	Efterforskning	57
11.1	Pointeopsamling efterforskning.....	58
12	Sammenfatning	59
12.1	Pointeopsamling.....	60
12.2	De overordnede læringspunkter.....	63

Bilag.

- 1 Oversigt over aktørerne.
- 2 Notat om Storalarm.
- 3 Uddrag af kronologisk hændelsesforløb.
- 4 Notat om efterforskningen.
- 5 Oversigtskort evakueringsområder.
- 6 Oversigtskort – zoneinddeling.

1 Forord

Fyrværkerikatastrofen den 3. november 2004 på N.P. Johnsens Fyrværkerifabrik i Kolding udløste en meget omfattende beredskabsindsats med assistance fra hele landet, og gav anledning til afprøvning af det samlede beredskab under omstændigheder, der efter danske forhold ikke er normalt forekommende.

Der er ikke tvivl om, at der blev udvist en dynamisk og professionel indsats af alle involverede myndigheder. Dette indtryk skal ses i lyset af nogle hurtige og rationelle beslutninger i kritiske situationer og under et stort tidspres, - og nok også kombineret med en portion held på de rigtige tidspunkter.

Kolding Politi og en projektgruppe nedsat med bistand fra Rigspolitiet har haft til opgave at indsamle og bearbejde de indhøstede erfaringer i en tværfaglig redegørelse

Redegørelsen skal tjene til at give et samlet overblik over det beredskabsmæssige samarbejde, der blev udført i forbindelse med fyrværkerikatastrofen.

Mange myndigheder har bidraget til redegørelsen. Bidragene har været mange, omfattende og af en vis forskellighed. Der er redegjort for forhold der gik godt, og forhold, hvor der kan tages initiativ til forbedring.

Hvorvidt redegørelsen nyttiggøres må afgøres af hver enkelt myndighed. Det har ikke været hensigten at give nogle endegyldige svar på, hvordan fremtidige indsatser skal løses, men primært at bidrage til inspiration for myndighederne, og sætte denne inspiration ind i en større sammenhæng.

Uanset hvor godt det end er gået, vil der altid være læring, som ansvarlige myndigheder kan inddrage i det fremadrettede arbejde. Set i det lys er det planlagt, at der inden udløb af 1. halvår 2005 vil blive gennemført et seminar med det formål at bearbejde de udfundne forbedringsområder.

Redegørelsen henvender sig til et bredt publikum, og der kan således være redegjort for forhold der er en selvfølge for fagfolk.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke involverede myndigheder og andre for deres indsats under katastrofen, og deres hjælpsomhed under udarbejdelsen af denne redegørelse.

Jørgen M. Meyer
Politimester

2 Resume.

Fyrværkerikatastrofen i Kolding er formentlig den største redningsmæssige indsats af Totalberedskabet¹ i Danmark siden 2. verdenskrig.

Totalberedskabets indsatsperiode løb over 10 dage med indsættelse af meget store styrker fra kommunale redningsberedskaber, politiet, Forsvaret, Beredskabsstyrelsen og Hjemmerværnet. En del beredskaber m.fl. havde en endnu længere indsatsperiode i forbindelse med sikring, rensning og oprydning i området.

Oprydning- og genopbygningsarbejdet forventes at vare i mindst et år.

I katastrofeområdet var der ca. 750 huse, hvor der boede ca. 2000 personer. I forbindelse med evakueringen registrerede politiet 1078 personer.

Skaderne var voldsomme. Et fabriksområde blev totalt ødelagt, flere hundrede huse blev beskadiget. Heraf ca. 60 totalskadede. Der var skader på huse flere kilometer fra Fyrværkerifabrikken. Forsikringsoplysningen har oplyst, at der ved den foreløbige opgørelse er sket skader for ca. 750 millioner kroner og man har modtaget over 1800 skadesanmeldelser.

Det er vigtigt at søge at uddrage erfaringerne fra enhver redningsindsats med henblik på om muligt at forbedre Totalberedskabet. Politimesteren i Kolding besluttede derfor efter fyrværkerikatastrofen, at der skulle laves en redegørelse med erfaringsopsamling fra de involverede aktører.

I samarbejde med Rigspolitiet blev der nedsat en evalueringsgruppe med politiledere, som skulle løse opgaven ud fra følgende kommissorium:

- *Katalogisere de erfaringer som involverede beredskabsaktører har indhøstet til brug for såvel det lokale, det regionale, som det nationale myndighedsniveau.*
- *Belyse og fremkomme med forslag til nyttiggørelse og vidensdeling af den samlede indsats.*

Grundlaget for denne redegørelse er hentet i sektorbaserede evalueringer, spørgeskemaer og anden dokumentation fra de involverede myndigheder. Der er foretaget opfølgende interviews, ligesom der er indhentet data fra tilgængelige offentlige kilder.

Redegørelsen har fokus på de beredskabsmæssige indsatser og omfatter således ikke en kortlægning af årsagen til fyrværkerikatastrofen. Det vil fremgå af den politiefterforskning, som skal undersøge årsagen til fyrværkerikatastrofen.

¹ Begrebet anvendes i denne redegørelse som en betegnelse for de samlede indsatsstyrker på tværs af sektorer og myndigheder.

Overordnet set blev indsatsen efter katastrofen håndteret professionelt flot af de involverede parter. Alle har gjort en lang række erfaringer og et uddrag heraf er:

- Totalberedskabet i Danmark kan håndtere en sådan katastrofe.
- Det ses at være en fordel, at redningsberedskabet er lokalt forankret, og at man hurtigt kan få endog meget store assistancestyrker.
- Hjemmeværnet er i stand til at opstille endog meget store styrker over en længere periode, og kan dermed støtte politiet med bevogtning, afspærring mv.
- Fælles indsatslederuddannelse for redningsberedskab og politi giver fælles forståelse.
- Katastrofeøvelser bidrager væsentligt til, at totalberedskabet kan håndtere katastrofesituationer i virkeligheden.
- Der kan med fordel ses på teknologiske fornyelser af kommunikations- og IT-udstyr. Herunder eventuelt at udarbejde forslag og retningslinier til håndtering af kommunikation mellem aktørerne i totalberedskabet ved katastrofesituationer.
- Beredskabsplanlægning og lokalkendskab til risikovirksomheder har stor betydning ved indsatsen.
- Det er vigtigt at prioritere omsorg og information til berørte borgere.
- Samarbejdet med pressen kan med fordel ske via presse- og informationscenter placeret tæt på katastrofestedet og gerne i fællesskab med kommunen m.fl.
- Det kan konstateres, at mange borgere ikke havde kendskab til betydningen af sirenevarslingen. (Gå inden døre og lyt til DR-radio)

3 Præsentation – undersøgelsesdesign.

I forbindelse med den omfattende eksplosionsbrand på N. P. Johnsens fyrværkerifabrik, Kløvkærvej 17 i Kolding den 3. november 2004, besluttede Politimesteren i Kolding, at der skulle iværksættes en systematisk dokumentation og evaluering af indsatsen, og bruge denne dokumentation til at beskrive, hvilke erfaringer hele indsatsen har givet.

Ved større og omfattende hændelser med involvering af flere myndigheder har politiet den koordinerende ledelse af den samlede indsats². Som en naturlig følge heraf blev det besluttet, at politiet påtog sig det overordnede ansvar og initiativ til den samlede dokumentation, evaluering, og nyttiggørelse af den indsamlede erfaring.

Oversigt diagram over involverede aktører er indsat som bilag 1.

Kolding Politi og en projektgruppe skulle udfærdige en redegørelse efter følgende kommissorium:

- *Katalogisere de erfaringer som involverede beredskabsaktører har indhøstet til brug for såvel det lokale, det regionale, som det nationale myndighedsniveau.*
- *Belyse og fremkomme med forslag til nyttiggørelse og videndeling af den samlede indsats.*

Undervejs er inddraget ressourcepersoner i såvel politiet som hos andre myndigheder.

Som styrende for arbejdet med redegørelsen har det været afgørende, at:

- Deltagende myndigheder evaluerer egen indsats under hensyn til sektoransvaret, og gennemfører selv den nødvendige evaluering med eget personale og uddrager heraf selv egne erfaringer.
- Politiet udarbejder med baggrund i de enkelte myndigheders evalueringer en sammenfattende redegørelse, der tager udgangspunkt i hver myndigheds egen evaluering. Dette gennemføres i samarbejde med de involverede myndigheder.

Dokumentations- og erfaringsopsamlingen forventes således at tjene til refleksion og inspiration for myndighederne ved fremtidige beredskabsindsatser, og eventuelt bevirke at der foretages nødvendige tilpasninger af beredskabsplaner, uddannelse, øvelser m.v.

² Beredskabsloven § 17, stk. 1: Den samlede indsats ved større skader koordineres i øvrigt af Politimesteren, jfr. retsplejelovens § 108. (nu politilovens § 2)

Det har endvidere været hensigten, at redegørelsen kan give ny inspiration til hvordan der mest hensigtsmæssigt kan foretages dokumentation og evaluering af indsatser ved større og omfattende hændelser.

Redegørelsen har fokus på koordinerende ledelse og beredskabsmæssige indsatser, eksempelvis brandbekæmpelse, personredning, evakuering, afspærring, katastrofeledelse og krisestyring. Redegørelsen er ikke en evaluering af indsatstaktikken eller de anvendte taktiske principper.

Den omfatter heller ikke en kortlægning af årsagen til fyrværkerikatastrofen. Det vil fremgå af den politiefterforskning, som skal undersøge årsagen til fyrværkerikatastrofen.

Oplysninger fra efterforskningen er dog inddraget, hvor det kan bidrage til beskrivelse af myndighedernes indsats.

Grundlaget for redegørelsen er hentet i sektorbaserede evalueringer, spørgeskemaer og anden dokumentation, som involverede myndigheder har gennemført. Der er foretaget opfølgende interviews, ligesom der er indhentet data fra tilgængelige offentlige kilder. Redegørelsen er udbygget med betragtninger fra nøglepersoner og beslutningstagere fra de involverede myndigheder.

Redegørelsen er udarbejdet ud fra et ensartet og gennemgående evalueringskoncept. Det kan derfor ikke udelukkes, at der er forhold i den enkelte myndigheds løsning af opgaven, der ikke er medtaget i redegørelsen.

De data, der ligger til grund for redegørelsen vurderes tilstrækkelige til at give et retvisende billede af myndighedernes indsats, deres styrker og forbedringsområder.

Efterskrift fra evalueringsgruppen.

Erfaringer ved arbejdet med denne redegørelse har vist, at det er meget vanskeligt for en ekstern evalueringsgruppe at få den nødvendige indsigt på alle områder i så omfattende en indsats. En evalueringsgruppe bør derfor også bestå af en beslutningstager, som har deltaget i ledelsen af indsatsen. Dette begrundes med, at det kun er personer, der har været direkte involveret i processen, som er i besiddelse af den nødvendige viden og indsigt til at sikre validiteten.

Et forslag til fremtidige evalueringer kan være en tilgang i form af selvevaluering, hvor parterne skal udvise en fordomsfri tilgang til egen indsats og rolle i forbindelse med indsatsen. En sådan proces vil netop medvirke til størst mulig læring i egen organisation.

4 Katastrofer, akut- og retableringsfaser.

Dette afsnit beskriver nogle begreber og termer, der anvendes af myndighederne i deres beredskabsplanlægning og under deres indsats. Samtidigt gives læseren en forståelse for de udtryk, der anvendes i redegørelsen.

Katastrofe er et udtryk, der anvendes i flere sammenhænge. Der findes ikke en entydig definition på en katastrofe. Begrebet kan beskrives som:

"En katastrofe er en uønsket hændelse, hvor konsekvenserne ikke umiddelbart kan imødegås med relevant beredskabskapacitet på rette sted og til rette tid, og katastrofer kan således få større konsekvenser for et samfund med stor sårbarhed (og en lille robusthed) end for et samfund med lille sårbarhed (og stor robusthed)" ³

eller

"En pludselig opstået hændelse, der medfører tab eller risiko for tab af et ikke ringe antal menneskeliv, og/eller omfattende skader på natur- eller formueværdier, hvor der indsættes meget store styrker fra flere indsatsenheder til bekæmpelse eller afværgelse af hændelsen" ⁴

Katastrofetilstand erklæres efter en myndighedsbeslutning. Karakteren af den enkelte hændelse vil afgøre, om der kan erklæres en katastrofetilstand. Faktorer, der kan indvirke på en sådan beslutning, kan være omfanget af personskader og materielle skader, den geografiske udstrækning og beliggenheden, konsekvenser for området og den forventede varighed af en hændelse og indsats.

Katastrofeområde. Politiet har almindeligvis ansvaret for at erklære et område for katastrofeområde. Beslutning herom bør træffes i et forum af de myndigheder, der har et ansvar for løsning af de opgaver der følger af en hændelse. Når en sådan erklæring er fremsat, har myndighederne samt idigt påtaget sig ansvaret for indsats i og sikring af området.

Akutfasen, hvori også indgår en kaosfase, er den fase hvor myndighedernes indsats foregår, uanset om der er tale om et katastrofeområde eller en hændelse der kan håndteres af det daglige beredskab. Akutfasen vil omfatte opgaver, der er pålagt i henhold til lovgivning

³ Jfr. National Sårbarhedsudredning, januar 2004, udgivet af Beredskabsstyrelsen

⁴ Anvendes i forskellige fora hos politiet

gen, eksempelvis redning af personer, dyr og materielværdier, opretholdelse af ro, sikkerhed og orden, sikring og vedligeholdelse af infrastruktur og miljøforhold.

De myndigheder, der har ansvaret under normale daglige beredskabsforhold, kan rekvirere assistance fra andre myndigheder til hjælp ved løsning af opgaverne under en akutfase. Der kan for eksempel være tale om assistance fra politikredse, rigspolitiet, nabokommuner, de 9 kommunale støttepunkter, hos Beredskabsstyrelsen, Sundhedsberedskabet og Forsvaret. Denne assistance bygger bla. på indgåede aftaler mellem myndighederne.

Akutfasen er ikke begrænset i tid, men bringes til ophør efter en konkret vurdering. Som altovervejende hovedregel ophører akutfasen, når redning af personer, dyr og materielværdier skønnes afsluttet, og området er sikret på en sådan måde, at det ikke skønnes farligt at færdes i.

Retableringsfasen indtræder når akutfasen ophører. Retableringsfasen indebærer, at eksempelvis andre myndigheder, forsikringsselskaber og håndværkere kan færdes og udføre opgaver i området.

Overgangen fra akutfase til retableringsfase vil normalt foregå ved dialog mellem relevante myndigheder og virksomheder, uden at betegnelserne akutfase og retableringsfase formelt nævnes. Typisk sker der blot en frigivelse af et område, der på denne måde helt eller delvist overlades til andre aktører.

Det vil være en situationsbestemt vurdering, om et område samlet kan overgå fra akutfase til retableringsfase, eller om området skal deles op og trinvis bevæge sig fra akutfase til retableringsfase.

Kommunale Støttepunkter.

Der er 9 kommunale støttepunkter i Danmark, og de ligger i henholdsvis Esbjerg, Fredericia, Århus, Ålborg, Odense, Kalundborg, Fredensborg, Greve og Nykøbing Falster.

Støttepunkterne er udrustet med vandtankvogn, højtrykskompressor, lysmateriel, renseplads, brandslanger og ventplads. Men udrustningen kan dog variere lidt, fordi hvert støttepunkt er tilpasset de særlige lokale og regionale behov. Støttepunkterne er blandt andet bemandede med frivilligt mandskab, der er tilknyttet det kommunale redningsberedskab.

5 Beredskabets opbygning i Kolding.

Dette afsnit beskriver kort forskellige beredskabers opbygning og assistancemuligheder, der har været bragt i anvendelse under fyrværkerikatastrofen.

Redningsberedskabet i Danmark er opdelt i 3 niveauer. Det primære beredskab er placeret i kommunerne som niveau 1, og kan suppleres med mellemkommunal bistand.

Niveau 2 er en forstærkning til det kommunale beredskab, og endelig er niveau 3 til eksempelvis store og langvarige indsatser eller behov for store styrker.

Det kommunale redningsberedskab i Kolding er en del af den kommunale forvaltning og de kommunale ressourcer. Det kommunale redningsberedskab består af Kolding Brandvæsen og Det Frivillige Redningsberedskab i Kolding.

Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer. Det kommunale redningsberedskab har ansvaret for den tekniske ledelse på et skadested, og træffer således afgørelse om indsættelse af såvel egne enheder som assistanceenheder. Denne indsættelse er funderet i den kommunale beredskabsplan.

Der er indgået aftale om gensidig vederlagsfri assistance (mellemkommunal bistand) mellem Kolding Brandvæsen, Lunderskov Brandvæsen, Vamdrup Brandvæsen, Vejle Brandvæsen, Middelfart Brandvæsen og Fredericia Brandvæsen.

Storalarm er en aftale herudover, (en niveau 1 og 2 aktivering) som Kolding Kommune har indgået med, Vejle, Fredericia, Lunderskov og Vamdrup kommuner. Det medfører blandt andet, at den vagthavende brandinspektør på et skadested ud fra ulykkens omfang kan beslutte, om der skal afgives melding om storalarm. Meldingen gives til den vagthavende på Kolding politistation, fordi det ikke er teknisk muligt for 112-alarcentralen at iværksætte en "Storalarm".

Det Niveaudelte Beredskab.

Niveau 1 – det kommunale redningsberedskab (brandvæsenet) i den enkelte kommune eventuelt suppleret med assistance fra nabokommunerne, hvis den pågældende kommunes eget beredskab ikke kan løse opgaverne alene.

Niveau 2 – udgøres af de 5 statslige beredskabscentre og 9 kommunale støttepunkter, der kan yde støtte på en række områder som f.eks. lys til belysning af skadested, luft til genfyldning af røgdykkerapparater, samt supplerende vandforsyning til brandslukning inden for ca. 1 time overalt i landet.

Niveau 3 – udgøres alene af de 5 statslige beredskabscentre med mulighed for indsættelse af bl.a. redningsmateriel og store mandskabsstyrker m.v.

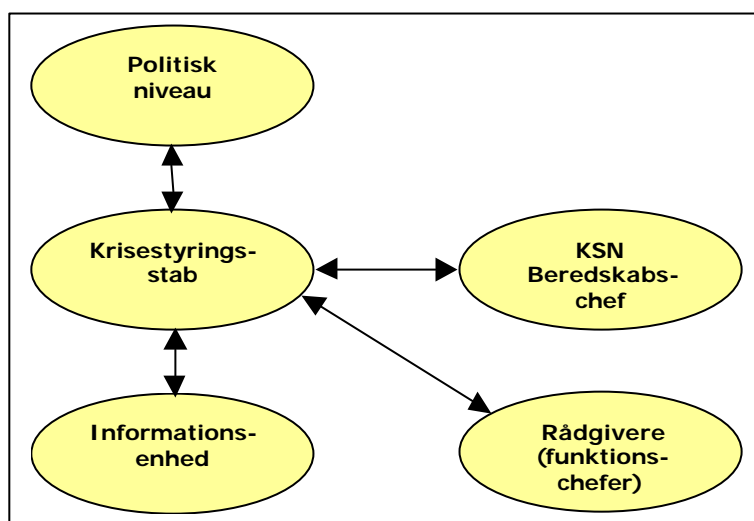
Ved melding om Storalarm iværksætter de vagthavende ved politi, redningsberedskabet og Falck en nærmere række forudbestemte tilkald/assistancer fra de kommunale redningsberedskaber, Falck, Det Kommunale Støttepunkt Fredericia og Beredskabscenter Sydjylland. Der er herunder taget hensyn til det fortsatte beredskab i afgivende kommuner.

Desuden alarmeres kommunens krisestyingsstab.

Notat om Storalarm er indsat som bilag 2.

Kolding kommunes krise-styingsstab oprettes i de situationer, hvor der er behov for koordinering af kommunens samlede indsats, og til varetagelse af det overordnede samspil med øvrige myndigheder. Ved "Storalarm" i Kolding Kommune etableres krise-styingsstaben automatisk.

Hvis krise-styingsstaben finder det nødvendigt, underrettes relevante forvaltninger, og staben varetager herefter det overordnede samarbejde med politiet, ligesom staben disponerer over ressourcer og udøver ledelse på tværs af forvaltningerne.

Principskitse for opbygning af krise-styingsorganisationen i Kolding kommune

Krise-styingsstaben består af borgmesteren, kommunaldirektøren og beredskabsdirektøren og mødes en eller flere gange dagligt med en gruppe af rådgivere.

Gruppen af rådgivere består af forvaltningsdirektørerne og/eller ledende medarbejdere fra eksempelvis Social- og Sundhedsforvaltningen, Teknisk Forvaltning, Beredskabsforvaltningen, Skole- og Idrætsforvaltningen, Økonomisk Forvaltning og Kommunikationstjenesten.

Under krise-styingsstaben oprettes en informationsenhed, der har ansvaret for at koordinere informationen til borgerne og sikre den nødvendige interne kommunikation.

Beredskabsstyrelsen Sydjylland (Det Statslige Regionale Redningsberedskab i Haderslev) har som opgave at støtte de kommunale redningsberedskaber i forbindelse med brand, redning, akutte uheld med farlige stoffer, naturkatastrofer m.v.

Beredskabsstyrelsen Sydjylland kan endvidere, eventuelt sammen med de øvrige regionale beredskabscentre og Beredskabsstyrelsens centrale niveau, etablere et udvidet assistance-

beredskab. Dette beredskab kan anvendes ved særlige, langvarige og mandskabskrævende indsatser, hvor det kan supplere med rådgivning, personale og materiel.

Vejle Amt yder på døgnbasis rådgivning og udarbejder undersøgelser i de miljøforhold, hvor beredskabsmyndighederne kan have et sådant behov. Hertil skal lægges det generelle myndighedsansvar inden for miljøområdet.

Amtet er godkendelsesmyndighed og har en tilsynsforpligtelse over for virksomheder omfattet af "Sevesodirektivet". Direktivet regulerer sikkerheds- og beredskabsplanlægning over for virksomheder der producerer, bearbejder eller indeholder farlige produkter. N.P. Johnsen fyrværkerifabrik var en sådan virksomhed.

Endelig har amtet en forbyggende opgave med at koordinere de forskellige tilsyns- og kontrolmyndigheders opgaver, når et uheld er sket på virksomheder omfattet af "Sevesodirektivet". Dette sker med henblik på erfaringsopsamling og eventuelle justeringer.

Sundhedsberedskabet tager udgangspunkt i en fælles sundhedsberedskabsplan (Beredskab Syd), der dækker Fyns Amt, Ribe Amt, Vejle Amt og Sønderjyllands Amt.

Beredskabssamarbejdet omfatter både beredskabet på amternes 7 akutsygehuse og et antal mindre sygehuse, der kan modtage lettere tilskadekomne, det biologiske sundhedsberedskab, herunder samarbejdet med embedslægerne, epidemikommissionerne, det kriseterapeutiske beredskab, lægemiddelberedskabet og det beredskabsmæssige samarbejde med den primære sundhedstjeneste (eksempelvis praktiserende læger).

De fire amter har oprettet en samordningsfunktion Akut Medicinsk Koordinationcenter (AMK) med Odense Universitetshospital som omdrejningspunkt. AMK aktiveres ved behov direkte via 112 på samme tidspunkt som redningsberedskab og politi. Via AMK orienteres sygehusene i de fire amter om ulykker med 10 eller flere tilskadekomne. AMK koordinerer i samarbejde med Skadestedskoordinerende læge (KOOL), hvilket sygehus, der skal modtage den enkelte tilskadekomne.

Skadestedskoordinerende læge (KOOL), lægehold og udrykningshold er i indsatsområdet i operativ henseende underlagt politiets koordinerende ledelse. Indsættes de på selve skadestedet er de dog underlagt indsatslederen fra

Akut Medicinsk Koordinationscenter

er en funktion, der i et amt eller på flere amters vegne koordinerer den medicinske indsats ved større ulykker eller katastrofer.

Den amtskoordinerende læge (AMK-lægen) leder hele den sundhedsmæssige indsats i amtet fra et Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK). Lægen varetager de koordinerende funktioner i baglandet og foretager den fornødne alarmering af sundhedsvæsenets ressourcer, fastlægger visitering og behandlingsniveau, vurderer behovet for assistance fra andre beredskaber. AMK-lægen opretholder også kontakten til skadestedskoordinerende læge, (KOOL) der befinder sig i indsatsområdet og bistår i øvrigt ved behov for specialrådgivning.

redningsberedskabet, som derfor også er ansvarlig for disses personsikkerhed. Den medicinske indsats på selve skadestedet skal altid ske i samarbejde med indsatslederen fra redningsberedskab. Den medicinske indsats i indsatsområdet koordineres af den skadestedskoordinerende læge (KOOL) eller af en læge fra udrykningsholdet/lægeholdet, der tager stilling til lægefaglige spørgsmål og prioriteringer under den præhospitale indsats.

112 alarmcentralen udsender koordinerende skadesteds-læge (KOOL), udryknings- og lægehold og andre sundhedsfaglige beredskaber til et indsatsområde, som efterfølgende indgår under AMKs koordinerende ledelse.

Som tillæg til sundhedsberedskabsplanen er der udarbejdet en vejledning, der i detaljer beskriver de enkelte sundhedsmæssige funktioners opgaver og ansvarsområder i forbindelse med katastrofer.

Ambulancetjenesten er en del af amternes sundhedsberedskab, som et element i den præhospitale indsats med det formål at redde liv og forbedre helbredsudsigter mv.

Ved alarmering af ambulancetjenesten disponerer en vagtcentral hurtigst muligt det antal ambulancer, der bliver anmodet om – eventuelt i henhold til en alarmeringsplan.

Ved større ulykker udsendes eventuelt en ambulanceleder til skadestedet for at lede ambulancetjenesten i indsatsområdet.

Der er særlige krav til indretning af ambulancer og til uddannelsen af ambulancepersonalet.

Præhospitale indsats

er behandlingen af en patient på et skadested og under transport til hospitalet.

Det omfatter alt lige fra alarmering via 112-centralerne, livreddende førstehjælp, ambulanceberedskabet, ambulancebehandlere, ambulancelæger, lægehold, KOOL etc.

Politiet har ved større ulykker og katastrofer ansvaret for, at den samlede indsats koordineres således, at den foregår så effektivt som muligt. Dette indebærer et ansvar for samtlige funktioner i og uden for et indsatsområde.

Den koordinerende ledelse udøves på tre niveauer;

1. det strategiske niveau,
2. det operationelle niveau, herunder oprettelse af kommandostation (KSN), og
3. det taktiske niveau, herunder oprettelse af kommandostade (KST).

Politiets koordinerende ledelse er således summen af de beslutninger, der træffes på de tre niveauer.

Kolding Politi opretter stabe med nøglepersonel, som er en udbygning af den daglige ledelses- og kommandostruktur.

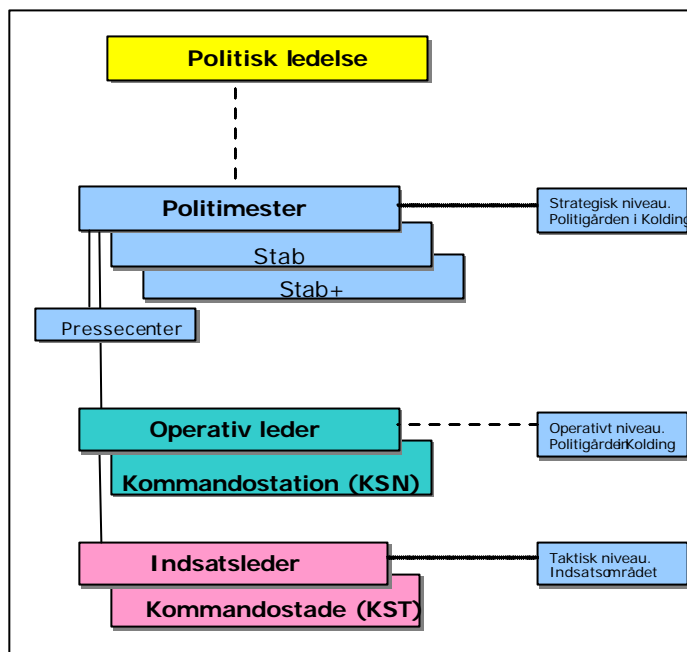
Formålet er at understøtte de tre niveauer, hvor der foretages strategiske, operationelle og taktiske ledelsesmæssige dispositioner og beslutninger.

Efter nærmere aftale mellem politiet og relevante myndigheder kan stabene udvides med eksterne nøglepersoner fra andre myndigheder, politikredse eller politiregion III i Haderslev.

Formålet er, at ressourcepersoner og beslutningstagere med løbende intervaller kan mødes med henblik på en tværfaglig koordination. En sådan udvidelse af staben, er en lokal koordinerende stab, herefter betegnet som stab+.

Kolding Politi har som en konsekvens af det koordinerende ledelsesansvar også ansvaret for, at stab+ har den relevante repræsentation (forsvaret, redningsberedskaber, miljømyndigheder med flere).

Stab+ skal kunne fungere som rådgivnings- og koordineringsorgan for politiets koordinerende ledelse, og virker samtidigt som et tværfagligt samarbejdsfora for alle involverede myndigheder.

Totalberedskabet i Kolding Politikreds er lokalt formaliseret ved en samvirkeaftale mellem de kommunale beredskabsmyndigheder, politiet, hjemmeværnsdistriktet og en række hjemmeværnshenheder.

Aftalen indeholder blandt andet følgende områder:

- Militærhjælp til civile myndigheder i fredstid. Såvel formaliserede som lokale aftaler.
- Politiets forbindelsesofficer mellem hjemmeværnsdistriktet og totalberedskabet i Kolding.
- Udveksling af oplysninger af betydning for totalberedskabet.
- Årlige kontaktmøder mellem totalberedskabet og Politiregion III, Beredskabsregion III, Lokalforsvarsregionen, Telefgrafregimentet og det Gejstlige Katastrofeberedskab.
- Aftaler om årlige beredskabsøvelser.
- Signaltjeneste.

- CBRN-tjeneste. (Kemisk, biologisk, radiologisk nuklearisk – tidligere ABC-tjeneste)

Samvirkeaftalen er indgået i 1985 for at kunne sikre den nødvendige koordinering af opgaver og indsats mellem totalforsvarskomponenterne på det lokale niveau.

Det regionale beredskabssamarbejde omfatter Vejle, Ribe og Sønderjyllands amter, og tager afsæt i en regional koordinerende stab med cheferne for Lokalforsvarsregion Fyn, Syd- og Sønderjylland, Beredskabsstyrelsen Sydjylland og Politiregion III, hvor sidstnævnte har formandskabet.

Formålet med det regionale beredskabssamarbejde er at sikre en hensigtsmæssig prioritering af regionens samlede ressourcer, og at der sker en hensigtsmæssig koordinering, eksempelvis hvis en hændelse omfatter flere politikredse.

Den Regionale Koordinerende Stab var ikke etableret under fyrværkerikastastrofen.

De Regionale Koordinerende Stabe formålet er, med respekt for sektoransvaret, under regionspolitileders ledelse at etablere et planlægningsmæssigt og operativt samarbejde mellem myndighederne og andre med ansvar eller opgaver på beredskabsområdet med henblik på;

at kunne træffe beslutninger om en koordineret og prioriteret anvendelse af de samlede ressourcer i tilfælde af større hændelser og begivenheder, større ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger,

at sikre en samstemt og afpasset information til pressen og befolkningen.

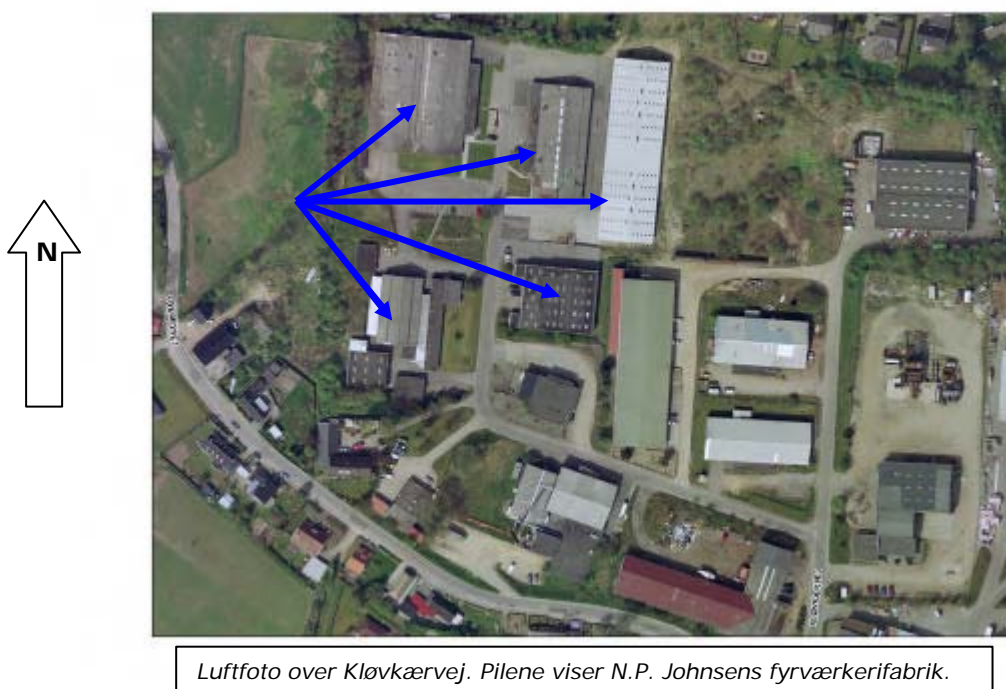
I disse regionale stabe, der etableres som et forum for samarbejde og koordination, deltager hver enkelt myndighed med egen kompetence i overensstemmelse med princippet om sektoransvar.

Det gejstlige katastrofeberedskab (*Præstebereðskabet*) indgår i Kolding Politis katastrofeplan, hvor der i tilfælde af større ulykker eller vanskelige dødsbud, kan søges bistand hos præstebereðskabet i Haderslev Stift med det formål at yde samtalebistand til kriseramte borgere.

Øvelsesvirksomhed. Senest har der i 2004 været afholdt en katastrofeøvelser med deltagelse af myndighederne i totalberedskabet i Kolding politikreds, og der var planlagt yderligere en katastrofeøvelse den 13. november. Katastrofeøvelserne fokuser generelt på myndighedernes samarbejdsrelationer, med det primære formål at øve kommunikation, koordination og tværfagligt samarbejde.

6 NP-Johnsens Fyrværkerifabrik.

Dette kapitel er en kort præsentation af N.P. Johnsens fyrværkerifabrik på Kløvkærvej 17, Seest, 6000 Kolding. Samtidigt gives læseren indblik i de forskellige myndigheders opgaver og ansvar i forbindelse med fyrværkerifabrikkens status som en "Risikovirksomhed".

Virksomheden blev etableret på adressen i 1975. Den er beliggende i bydelen Seest, som ligger i den sydvestlige del af Kolding. Der er tale om et mindre industriområde omkranset af et villaområde med parcelhuse med nord, øst og syd, medens der mod vest er friarealer ud mod motorvejen. De nærmeste villaer ligger i en afstand af ca. 50 meter fra virksomheden. Virksomheden havde ingen produktion af fyrværkeri, men fungerede alene som et lager for "konsum-fyrværkeri".

I november 2004 var der 20 ansatte – heraf 16 løsarbejdere.

I 2002 blev virksomheden omfattet af risikobekendtgørelsen, Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 106 af 1. februar 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (Seveso II - direktivet). Det betyder blandt andet, at virksomheden skal miljøgodkendes og have vurderet sikkerhedsniveauet. Herunder en VVM-undersøgelse.

De nedennævnte myndigheder har ansvaret for tilsyn og kontrol inden for de respektive kompetenceområder som anført:

Vejle Amt

Er miljømyndigheden og den koordinerende myndighed i henhold til Seveso II-direktivet. Amtet meddelte i marts 2004 miljøgodkendelse af virksomheden og accept af sikkerhedsniveauet. Som vilkår blev blandt andet nævnt, at virksomhedens maksimale oplæg af fyrværkeriartikler ikke måtte overstige 300 tons Netto Eksplosiv Mængde (NEM).

Vurderingen af sikkerhedsniveauet blev foretaget i et samarbejde mellem Kolding Kommune, Beredskabsstyrelsen, Arbejdstilsynet og Vejle Amt. I grundlaget for godkendelsen vurderede amtet, at virksomhedens aktiviteter og risici ikke udgjorde et miljømæssigt problem set i forhold til placeringen tæt på et boligområde.

I overensstemmelse med Risikobekendtgørelsen bliver risikoen for uheld løbende vurderet og overvåget af Arbejdstilsynet, Beredskabsforvaltningen i Kolding Kommune og Vejle Amt. I forbindelse med dette arbejde vurderes, hvilke konsekvenser forskellige typer uheld kan medføre, og det sikres, at der er foranstaltninger, der minimerer risikoen for uheld og som begrænser omfanget i tilfælde af eventuelle uheld.⁵

Kontrolmyndighederne gennemførte den 10. august 2004 et anmeldt tilsyn på virksomheden efter miljøbeskyttelsesloven med hovedvægt på gennemgang af sikkerhedssystemet. Myndighederne vurderede, at virksomheden levede op til de stillede krav.

Kolding Kommune

Jævnfør kommuneplanen for 2001 – 2009 er området udlagt til håndværks- og servicevirksomheder.

Der er i samarbejde med Fyrværkerifabrikken, udarbejdet en beredskabsplan for virksomheden.

Beredskabsforvaltningen har flere gange i 2004 ført tilsyn med brandsikkerheden, jfr. ovenfor, senest den 31. august 2004, hvor der ikke blev konstateret fejl eller mangler.

⁵ Nærmere om miljøgodkendelsen kan læses på Vejle Amts hjemmeside: www.vejleamt.dk

Beredskabsstyrelsen

Beredskabsstyrelsen fastlagde de sikkerhedskrav, der skal opfyldes, for at virksomheden må opbevare fyrværkeri.

Beredskabsstyrelsen har i 1995 efter forespørgsel fra Kolding Kommune meddelt, at man ikke fandt grundlag for at fastsætte en øvre grænse for det samlede oplag af fyrværkeri på virksomheden.

Styrelsen opstillede de sikkerhedsmæssige krav for opbevaring af fyrværkeri i henhold til fyrværkeriloven. Der var alene givet tilladelse til opbevaring af almindeligt konsumfyrværkeri (kategori I og II).

Politiet

I forbindelse med etableringen af virksomheden gav Politimesteren i Kolding den 25. september 1974 tilladelse til virksomheden til opbevaring af fyrværkeri.

Kolding Politi har løbende ajourført sin lokale beredskabsplan for virksomheden, hvor der blev fastlagt retningslinier for politiets førsteindsats ved brand på stedet, så der tidligst muligt kunne iværksættes evakuering af virksomhedens område og nærområdet (ca. 10 virksomheder og 35 parcelhuse). Den lokale beredskabsplan er senest ajourført 1. november 2004.

Virksomheden

Der er i forbindelse med Vejle Amts miljøgodkendelse stillet en række krav til virksomheden. Herunder for eksempel, at:

- Virksomheden skal føre dokumentation for den oplagrede mængde af kemiske stoffer i fyrværkeriartiklerne, klassifikation og mængden af de oplagrede fyrværkeriartikler (NEM).
- Virksomheden skal mindst en gang årligt vurdere, hvilken miljøeffekt indholdet i fyrværkeriartiklerne kan medføre i forbindelse med brug eller ved uheld.
- Virksomheden skal registrere alle driftsuheld med miljøeffekt med oplysninger om hvad der er sket, hvilken miljøeffekt det har haft, samt hvad der er foretaget for at afhjælpe skaden og for at uheldet ikke gentages.

7 Redningsindsatsen.

Dette kapitel er en sammenfatning af de evalueringer, de enkelte myndigheder har foretaget i forbindelse med deres indsats ved katastrofen. I kapitlet er uddraget de væsentligste erfaringer, der er gjort af de enkelte aktører under indsatsen. Af hensyn til overskueligheden er kapitlet inddelt i hovedafsnit bestående af en akutfase fra alarmering til endelig indsats og retablering. Hvert afsnit med selvstændig pointeopsamling.

Et kronologisk uddrag af hændelsesforløbet er indsat som bilag 3.

7.1 Akutfasen 1. del (alarmering og førsteindsatsen)

hvor også indgår en kaosfase, er den fase hvor myndighedernes indsats foregår, uanset om der er tale om et katastrofeområde eller en hændelse, der kan håndteres af det daglige beredskab. I denne redegørelse er akutfasen fra brandens opstående og frem til fredag den 5. november kl. 1030, hvor retableringsfasen påbegyndes.

7.1.1 Alarmeringsfasen

Afsnittet er en opsummering af tilbagemeldingerne vedrørende den første alarmering, og de følgende alarmeringer af forskellige beredskaber.

Politiet er af den opfattelse, at alarmeringsfasen foregik tilfredsstillende.

112 alarmcentralen i Esbjerg alarmerede i første omgang det kommunale redningsberedskab i Kolding og Kolding Politi. I alt modtog 112 alarmcentralerne 67 telefoniske henvendelser fra borgere i alarmeringsfasen.

I et forsøg på at aflaste Kolding Politi håndterede 112 alarmcentralen i Esbjerg i øvrigt en del telefoniske henvendelser, der almindeligvis ville blive viderestillet eller henvist til Kolding Politi. Kolding Politi og alarmcentralen i Esbjerg er enige om, at en yderligere dialog under alarmeringsfasen havde været mere hensigtsmæssig. Særligt med hensyn til information om situationens udvikling og disponering.

Redningsberedskabet mener at alarmeringen generelt var fyldestgørende. Mange redningsberedskaber var bekendt med situationen via medierne, og alle tilkaldte beredskaber på nær fire, kendte opgaven ved ankomst til opmarchområdet eller skadestedet.

Enkelte redningsberedskaber kontaktede dog telefonisk Beredskabschefen hos det kommunale redningsberedskab i Kolding, for på den måde at få assistancen tydeliggjort.

Sundhedsberedskabet er af den opfattelse, at alarmeringen foregik tilfredsstillende. Sundhedsberedskabet foretrækker dog e-mail ved alarmeringer, idet der opnås en bedre dokumentation i alarmeringsfasen.

Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK) på Odense Universitetshospital blev alarmeret af 112 alarmcentralen i Esbjerg samtidig med, at der blev rekvireret flere ambulancer til indsatsområdet.

Forsvaret er af den opfattelse, at alarmeringen foregik tilfredsstillende. Ikke mindst det forhold, at hjemmeværnsdistriktet i Vejle blev alarmeret hurtigt, var afgørende for en hensigtsmæssig alarmering af hjemmeværnets enheder.

Beredskabsstyrelsen Sydjylland oplyser at alarmeringen foregik efter de procedurer, der er for alarmering af beredskabsstyrelsens regionale beredskabscentre. Styrelsen bemærker dog, at alarmeringen af Kemikalieberedskabsvagtens efter deres opfattelse beroede mere på tilfældigheder frem for kendskab til Kemikalieberedskabsvagtens kompetencer og funktion. Der kan med fordel ske udbredelse af kendskab til specialenhederne.

Det gejstlige katastrofeberedskab bemærkede, at de ikke blev alarmeret i akutfasen, hvilket de efter egen opfattelse burde have været, jfr. katastrofeplanen. Politiet oplyser hertil, at efter politiets opfattelse kommer det gejstlige beredskab ind i forbindelse med retableringsfasen til støtte, samtaler og vanskelige dødsbud.

7.1.2 Førsteindsatsen (kaosfasen)

Dette afsnit omhandler førsteindsatsen, som udrykning til stedet og den første brandbekæmpelse.

Anmeldelsen indløb kl. 1402 fra 112-alarmcentralen til Redningsberedskabet og politiet i Kolding. Redningsberedskabet sendte straks indsatsleder og slukningstog til stedet. En politipatrulje blev dirigeret til stedet.

Umiddelbart efter anmodede politiets 1. vogn om en leder til stedet. Politiets indsatsleder kørte straks fra politistationen.

Politiets ledelse påbegyndte kl. 1410 organisering af stab og kommandostationen (KSN) på Kolding Politigård efter principperne i Kolding Politis katastrofeplan.

Politiet bemærker herunder, at personalet i KSN med deres erfaring og daglige funktioner, hurtigt og ukompliceret indgik i organiseringen af KSN. Grundet katastrofens karakter og

omfang, var der et meget stort "pres" på KSN, hvilket ikke blev mindre af, at Politigårdens lokaliteter ikke er indrettet til et KSN med så omfattende arbejdsopgaver. Som KSN blev anvendt vagthavendes kontor på politigården i Kolding, idet alt radiokommunikationsudstyr er placeret her.

Arbejdet blev udført i et tæt samarbejde mellem KSN og staben, hvor der var naturlige og glidende overgange mellem strategisk og operativt niveau.

Politiets indsatsleder (Indsatsleder Politi) i indsatsområdet definerede selv opgaveløsningen ud fra det kendte plansæt. Der ankom senere yderligere en leder fra politiet for at styrke ledelsesindsatsen i forbindelse med evakueringen, og senere på kommandostedet (KST).

Redningsberedskabet konstaterede, at der ved ankomsten var ild i 2 stk. åbne 40 fods containere, og der var fare for, at det kunne brede sig til yderligere 2 stk. 20 fods containere.

Det blev vurderet, at den eneste måde at løse opgaven på, var at rykke frem for at foretage slukning og køle omkringstående containere med vand.

Det var på grund af varmen og eksploderende fyrværkeri ikke umiddelbart muligt at rykke så tæt på, at der kunne foretages en direkte slukning med vand på det brændende materiale eller at lukke dørene til containeren.

Man forsøgte indledningsvis at holde containerne nedkølet, for dermed at sikre sig, at branden ikke udviklede sig. Der blev lagt brandslanger ind i en nærliggende bygning for at kunne nedkøle/slukke indefra, såfremt ilden bredte sig til bygningen. Redningsberedskabets indsatsleder rekvirerede kort efter en vandtankvogn fra Beredskabsstyrelsen Sydjylland.

Der var ingen, der havde forventet en eksplosion i en åben container.

Indsatslederne fra Redningsberedskabet og politiet tog kontakt til hinanden og foretog løbende vurderinger af situationen med returneringer til KSN om risici mv.

7.1.3 Indledende evakuering

På vej til stedet anmodede politiets indsatsleder om iværksættelse af evakuering af nærområdet, jfr. Beredskabsplanen for fabrikken.

Medarbejdere på fabrikken og fra omkringliggende bygninger blev evakueret inden for en radius af ca. 100 meter fra selve brandstedet. Som en del af førsteindsatsen var det personale fra politi og redningsberedskabet, der i fællesskab forestod evakueringen.

De efterfølgende politistyrker blev ved ankomst til indsatsområdet hurtigt fordelt i hold. Holdene fik til opgave at foretage afspærring af indsatsområdet, og gennemsøge de bygninger, der var inden for indsatsområdet med henblik på evakuering.

På grund af de mere eller mindre kaotiske forhold under den allerførste indsatsfase var ikke alle politistyrker klar over, hvilken specifik opgave de skulle løse. Herunder om mulige risici ved indsats i området.

Da politiets indsatsleder havde fået et overblik over situationen, blev opgaverne og risici dog nærmere defineret.

Politipatruljer blev sendt ud i området med højttalervogne for at informere beboere om at holde sig inden døre.

7.1.4 Pointeopsamling akutfasen 1. del (alarmering og førsteindsats)

- Alarmeringen foregik tilfredsstillende.
- Bedre underretning til 112 – mhp. orientering til borgerne der ringer, samt disponering.
- Alarmering via e-mail til sundhedsberedskabet – ikke pt. muligt pga. manglende internet-forbindelse i politiets KSN.
- Enkelte beredskaber ønskede bedre information om, hvad de skulle indsættes til at udføre.
- Udbredelse af kendskab til specialenheder.
- KSN er teknisk indrettet mangelfuldt til at kunne håndtere en så stor indsats.
- KST-overblik – instruks til indsatspersonale – væsentligt mht. sikkerhed.

7.2 Akutfasen 2. del (endelig indsats)

Dette afsnit omhandler evalueringer fra redningsberedskabernes endelige indsats i akutfasen med tilkald af assistancestyrker og aktivering af øvrige myndigheder og beredskaber. Tidsmæssigt strækker afsnittet sig fra den 3. november frem til reableringsfasen fredag den 5. november 2004.

Det stod hurtigt klart, at der kunne blive tale om en større indsats med afspærrings- og evakueringsopgaver, hvorfor Politihjemmeværnet blev tilkaldt til assistance.

Staben fik den 3. november kl. 1457 tilgang af Beredskabschefen for Kolding Kommune, der havde været i indsatsområdet sammen med Indsatslederen fra det kommunale redningsberedskab. Staben drøftede og vurderede løbende de mulige risici, der var forbundet med indsatsen og brandens mulige udvikling.

7.2.1 Storalarm

Ved de første containerekspllosioner kl. 1525 var alt et stort inferno på brandstedet. Der indløb meldinger til KSN om flere dræbte og mange tilskadekomne. Meldingerne viste sig senere at være overdrevne, hvilket formentligt kan skyldes de kaotiske forhold i indsatsområdet. Ved melding om Storalarm fra indsatsleder redningsberedskab (kl. 1530) gennemførte Kolding Politi yderligere alarmeringsudkald af de mange redningsberedskaber, da 112 alarmcentralen ikke har mulighed for at rekvirere redningsberedskaber uden for beredskabernes egne slukningsdistrikter i de respektive kommuner. Det vurderes som en fordel, at myndighederne havde planlagt for en Storalarm med angivelse af, hvilke redningsberedskaber og materiel, der skulle tilkaldes.

7.2.2 Brand- og redningsindsats

Efter den anden eksplosion blev brandmandskabet af sikkerhedsgrunde trukket tilbage, fordi det blev vurderet, at de ikke kunne slukke branden, efter der var gået ild i et fyrværkerilager. Herefter blev der fokuseret på at redde borgerne, inden lageret eventuelt ville eksplodere, og dernæst blev indsatsen koncentreret om at redde bygninger og værdier i området. En lang række assistanseenheder blev tilkaldt. Herunder blandt andet crashtendere fra Flyvestation Skrydstrup.

Redningsberedskabet bemærker, at de generelle indsatstaktiske retningslinier og samarbejdsprincipper i indsatsområdet blev fulgt.

Redningsberedskabet finder generelt, at der blev givet nogle udmærkede briefinger i forbindelse med de forskellige beredskabers indsats.

De kommunale redningsberedskaber bemærker dog, at der på visse tidspunkter var en uhensigtsmæssig organisering af kontaktpunktet i indsatsområdet for de tilgående styrker.

Det var nemlig forbundet med en del besværligheder at foretage en ordentlig briefing af tilgående styrker inden de blev indsat. Det er opfattelsen, at det skyldtes de tilgående styrker ikke i tilstrækkelig grad blev holdt adskilt fra de styrker, der allerede var briefet.

Det er den overvejende opfattelse ved de kommunale redningsberedskaber, at de rekvirerede ressourcer blev anvendt hensigtsmæssigt.

Beredskabsstyrelsen mener, at det tidsrum hvor styrkerne var trukket ud fra skadestedet, kunne have været udnyttet bedre til at planlægge for og etablere en mere præcis styring og organisering af de forskellige delindsatser og opgaver inde på selve skadestedet.

I de tidlige faser af indsatsen var ordrene til Beredskabsstyrelsens enheder ikke særligt præcise. Beredskabsstyrelsen er af den opfattelse, at sådan er vilkårene i kaosfasen, hvor indsatsledelsen arbejder på at skabe det nødvendige overblik.

Man mener dog, at der i forbindelse med indsættelse af enhederne burde være informeret om, at der var sket eksplosioner, og at en brandmand var meldt savnet.

Styrelsen anfører også, at selve styringen af opmarchområdet, hvor redningskøretøjerne blev organiseret inden de blev indsat, kunne være bedre i den indledende fase.

Det kommunale redningsberedskab oplyser hertil, at der i opmarchområdet blev taget kontakt til ledere fra de forskellige redningsberedskaber, der fik udpeget sektorer, hvor de efterfølgende skulle indsættes. Disse ledere planlagde herefter for egen indsats i de forskellige sektorer.

Beredskabsstyrelsen bemærker, at der ved omfattende og længerevarende indsatser som den aktuelle, hvor der var indsat personel og materiel fra i alt 21 kommunale beredskaber, kan være risiko for en uhensigtsmæssig udtynding af beredskabet på niveau 1 i de enkelte kommuner, når så mange kommuner alarmeres. Beredskabet på niveau 2 og 3, som er en

Indsatstaktiske retningslinier og samarbejdsprincipper

er et koncept udarbejdet og tiltrådt af de myndigheder og organisationer, der udgør de normalt forekommende aktører på et skadested.

Retningslinierne omhandler de ledelsesmæssige forhold og samarbejdsprincipper ved alle former for indsatser uanset indsatsens karakter og omfang. Dette gælder for såvel dagligdags forekommende indsatser som for større indsatser og katastrofer.

Udgivet af Beredskabsstyrelsen september 1999.

overbygning på det daglige beredskab, bør i kommunale instrukser og beredskabsplaner indgå som ressourcer, der alarmeres tidligt i akutfasen.

Beredskabschefen i Kolding kommune bemærker hertil, at der i den anvendte Storalarmen er taget netop hensyn til det fortsatte beredskab ved de afgivne kommuner. *(Storalarm er nærmere beskrevet i kap. 5 og bilag 2)*

Vejle Amt, Teknik & Miljø.

Miljøvagten foretog kemiske analyser (indholdet i fyrværkeri) til anvendelse for lægen i indsatsområdet. Oplysningerne blev anvendt i de medicinske overvejelser i den akutte fase. I samme fase etableredes opsamling af slukningsvand. Dette var endeligt etableret sent onsdag aften. Opsamling af slukningsvand havde til formål at undgå en forurening og dermed oprydningsudgifter efter katastrofen.

Herudover fungerede miljøvagten sammen med kemikalievagten fra Beredskabsstyrelsen som rådgiver for indsatsledelsen.

Tilskadekomst.

I alt blev enogtredive brandmænd, tre brandinspektører og otte politifolk indlagt til observation på sygehusene. Herudover omkom en brandmand i forbindelse med den første eksplosion i container.

Fra Beredskabsstyrelsen Syddjylland blev der indlagt tre befalingsmænd og ni menige til observation. Derudover blev der på sygehuse undersøgt to menige fra Beredskabsstyrelsen Syddjylland, én officer og syv menige fra Beredskabsstyrelsen Sjælland, samt fem menige fra Beredskabsstyrelsen Midtjylland.

7.2.3 Varsling

Indledningsvis blev beboerne varslet ved politi på stedet og ved højtalervogne, der kørte rundt i området. Senere blev beboerne informeret via DR – Kanal 94 om, at de skulle evakueres til Bakkeskolen. Denne varsling blev fulgt op af mere politi til stedet.

Sirenevarslingen blev aktiveret to gange den 3. november via sirenen på Holbergsvej i Kolding, henholdsvis kl. 1538 og kl. 1742. Ifølge Beredskabsstyrelsen forløb den tekniske aktivering og den opfølgende beredskabsmeddelelse, der blev udsendt via Danmarks Radio, problemfrit.

Politiet oplyste, at det i forbindelse med udsendelse af anden varsling ikke var muligt automatisk at gentage den første beredskabsmeddelelse, idet denne ikke kunne gemmes i computersystemet. Meddelelsen skulle derfor skrives en gang til. I øvrigt vurderes det, at reaktionstiden er forøget efter at varslingssystemet er blevet samlet på 112-alarmlinjerne i Slagelse og Århus. Dette medfører en længere kommunikationsvej og flere arbejdsgange. Omvendt har centraliseringen også medført en større ekspertise blandt betjeningspersonalet.

Under sirenevarslingerne og beredskabsmeddelelserne rettede en del borgere henvendelse til 112-alarmlinjen i Esbjerg for at søge oplysninger om betydningen af sirenevarslingen. Mange var således ikke bekendt med betydningen af en sirenevarsling.

7.2.4 Evakuering og katastroferegistrering

Evakueringen blev foretaget sideløbende med bekæmpelse af branden, hvis omfang og styrke dannede grundlaget for beslutningen om evakueringen og dens udstrækning, sammenholdt med den fremadrettede risikovurdering.

Evakueringen blev besluttet af staben, overordnet koordineret fra kommandostationen (KSN) på Kolding Politigård, og udført under ledelse af politiets indsatsleder.

Der blev foretaget en etapevis udvidelse af evakueringszonen efterhånden, som informationerne om eksplosionerne og deres omfang tilgik KSN på Kolding Politigård.

Det blev besluttet, at beboerne skulle evakueres inden for en afstand af 500 meter fra brandstedet. Dette blev udført ved, at politipersonale løb fra hus til hus indtil en gade var helt evakueret. Politipersonalet fik herefter anvist det næste område, der skulle evakueres. Evakuerede borgere fik besked på at gå til Bakkeskolen, og lade sig registrere.

Umiddelbart før evakueringen inden for 500 meter zonen var tilendebragt, eksploderede den første container. Det politipersonale og de medlemmer af politihjemmeværnet, der var ankommet, fik herefter ordre til at fortsætte evakueringen ud til ca. 1000 meter fra brandstedet. Evakueringsområdet blev tilpasset terrænet og naturlige afgrænsninger. Inden for zonen bor der ca. 2.000 borgere og der er ca. 750 boliger.

Da Bakkeskolen lå inden for 1000 meter zonen, blev borgerne flyttet til Ålykkeskolen. Evakueringen var ikke endeligt afsluttet ved de store eksplosioner kl. 1745. Evakueringen blev afsluttet med kontrol af, at husene var forladt, og at der ikke var tilskadekomne i området.

Katastroferegistreringen af evakuerede borgere gik som udgangspunkt efter det koncept politiet opstiller til brug for registrering af borgere, der savnes, er tilskadekomne eller på anden vis er involveret i en katastrofe. Politiet sender personale til sygehuse og evakueringssteder for at sikre registrering af borgere fra området. Disse oplysninger opdateres i et landsdækkende IT-system, hvor samtlige politikredse kan søge oplysninger om savnede personer. Det er politiets såkaldte "Katastroferegistrering".

I Politiregion III er det besluttet, at opdateringen i katastrofesystemet foretages af Det Regionale Efterforskningsstøttecenter (REC) i Kolding.

I alt blev der registreret 1.078 borgere, hvoraf de 924 blev evakueret ved myndighedernes foranstaltning.

Skadegrad	Total	Kvinder	Mænd
Uskadte	45	21	24
Let skadede	13	1	12
Hårdt skadede	3	1	2
Døde (Brandmand)	1	0	1
Ikke oplyst skade	92	31	61
<u>Evakuerede</u>	<u>924</u>	<u>450</u>	<u>474</u>
Total	1078	504	574

I Kolding var det en fordel, at personalet der håndterede katastroferegistreringen i forvejen kendte arbejdsrutinerne og IT-systemet, og i øvrigt havde deltaget i øvelsesvirksomhed. Generelt var systemet dog forholdsvis langsomt med lange svartider pga. af et gammelt styresystem ved Kolding Politi (*Windows 95, der dog snart udskiftes*).

Evalueringen viste også, at i større registreringsopgaver og under kaoslignende forhold som i Kolding, var det væsentligt med en konsekvent og præcis arbejdsfordeling for det politipersonale, der forestod registreringen.

Netop dialogen mellem sygehusene, Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK) og politiets katastroferegistrering viste sig at være afgørende for at bevare overblikket over eksempelvis, hvor mange der var tilskadekomne.

Politiet mener det ville være en fordel at have politipersonale ved AMK for derved bedre at kunne sikre der rent faktisk skete katastroferegistrering af tilskadekomne, der indbringes til de forskellige sygehuse.

Kolding Kommune benyttede i den første og akutte fase Ålykkeskolen som indkvarterings- og overnatningssted for de berørte borgere. Borgerne blev forplejet af redningsberedskabet, og allerede på tredjedagen var alle borgere flyttet til andre overnatningssteder.

7.2.5 Ledelse, kommunikation og samarbejde

Dette afsnit er forholdsvis langt, og er derfor underinddelt i; ledelse, kommunikation og samarbejde. Afsnittet er en beskrivelse og et sammendrag af evalueringerne inden for de nævnte områder.

Politiet varetog den overordnede koordination af den samlede indsats og myndighedssamarbejdet. Herunder ansvaret for at oprette en ledelses- og kommandostruktur, som kunne opfylde det operative behov for at kunne reagere meget situationsbestemt, og som samtidig kunne inddrage ressource- og nøglepersoner fra andre myndigheder i staben.

Desuden skulle politiet foretage efterforskningen af årsagerne til katastrofen og dokumentere hændelsesforløbet.

Grundet indsatsens omfang og kompleksitet, besluttede det kommunale redningsberedskab i Kolding Kommune og Kolding Politi at aktivere det lokale totalberedskabssamarbejde, der udvider det daglige normale beredskabssamarbejde, og desuden inddrager sundhedsberedskabet.

Endvidere besluttede Kolding Politi at aktivere det samarbejde, der er forankret i politiregionsordningen. Det betød, at der meget hurtigt ved Politiregion III i Haderslev blev aktiveret den nødvendige understøttelse med personaleressourcer, rådgivning og kontakt til andre myndigheder, herunder forsvaret. Det blev besluttet, at man i stedet for at etablere den regionale stab sendte 2 ledere fra Politiregionen til Kolding Politi, hvor de tilgik stab+. Denne tilgang vurderes som meget hensigtsmæssigt og gav en kort og præcis beslutningsvej ved rekvirering af regionale assistanceydelse.

Det er opfattelsen, at der på det overordnede niveau blev udført en hensigtsmæssig koordination af myndighedernes indsats, og at der skete en hensigtsmæssig understøttelse af det taktiske og tekniske niveau inde i selve indsatsområdet.

Men det viste sig også, at der specielt i den første og omfattende indsatsperiode blev taget mange ledelsesbeslutninger, og at ikke alle havde et fuldt opdateret billede af situationen og dens udvikling. Blandt andet blev assistance fra andre myndigheder rekvireret i takt med anmodningerne fra indsatsområdet eller fra stabene, uden at KSN havde yderligere eller mere detaljerede oplysninger til de myndigheder, der blev rekvireret.

Herudover anføres det fra stabs-niveauet, at erfaringerne bør give anledning til justering af nogle mere rutineprægede opgaver og procedurer. Det er eksempelvis de mere praktiske ting omkring behovet for personalestyring og forplejning.

Ved så langvarige indsatser kunne det overvejes at tilkalde eksterne politiledere til afløsning på chefniveau, da disse havde 10 – 14 endog særdeles lange arbejdsdage.

Det er politiets generelle indtryk, at de opgaver der skulle løses af staben, KSN og KST blev løst i et tæt samspil og med så korte beslutningsveje som overhovedet muligt.

Politiets indsatsleder fik på den første indsatsdag skabt klarhed og struktur på opgavernes omfang, således, at den indsatsleder, der afløste (kl. 2000), fik overdraget et KST der var fuldt etableret, indsatsområdet var defineret og opgaverne var kortlagt.

Redningsberedskabet blev i politiets stab+ repræsenteret af beredskabschefen for det kommunale redningsberedskab. Stabsarbejdet var kendetegnet ved et godt samarbejde, og netop samarbejdet vurderes at være en afgørende forudsætning for, at den løbende løsning af opgaverne generelt gik godt.

Beredskabsstyrelsen er af den opfattelse, at det havde været hensigtsmæssigt for arbejdet i KSN, hvis en repræsentant for styrelsen deltog i stabsarbejdet.

Denne repræsentant kunne give information om og koordinere styrelsens og centrenes assistancemuligheder, støttefunktioner og specialenheder. Det kunne ligeledes have været hensigtsmæssigt at have en medarbejder tilknyttet staben i forbindelse med styrelsens orientering af Forsvarsministeriet.

Efter Politiets opfattelse er en situationsbestemt deltagelse i stab+ er hensigtsmæssigt.

Kolding Kommune havde i deres krisestyringsorganisation en god koordination mellem de forskellige forvaltninger. Der var koordinationsmøder, hvor Kolding Kommunes krisestyringsstab samlede de kommunale initiativer, og sammenholdt dem med de øvrige myndigheders initiativer.

Evalueringer vedrørende ledelse i indsatsområdet.

Politiet oprettede i indsatsområdet et kommandostade (KST), hvor der var et meget tæt ledelses- og koordinations samarbejde med andre myndigheder, ikke mindst det kommunale redningsberedskab. Her blev aftalt klare ansvars- og kompetenceforhold mellem de to myndigheder.

Politiet er af den opfattelse, at netop øvelser, og den fælles indsatslederuddannelse mellem politiet og redningsberedskaberne, var en af forudsætningerne for, at den samlede indsatsledelse i indsatsområdet løste opgaverne på en udmærket måde.

Der er tilkendegivelser fra politiets indsatsledere om, at det overordnede niveau i KSN og i staben i enkelte tilfælde foretog dispositioner, der mere hensigtsmæssigt kunne foretages af indsatsledelsen i indsatsområdet. Det gav dog ikke anledning til større problemer i løsnin-gen af opgaverne.

Kolding Politi bemærker hertil, at det samlede operative ansvar ligger i KSN og hos de operative ledere, der som en følge heraf kan træffe instruktive beslutninger.

Der blev i flere tilfælde sendt personale fra forskellige myndigheder ind i indsatsområdet, uden at KST var orienteret. Dette bevirkede, at indsatslederne i nogle situationer ikke havde det fulde overblik over hvem, der befandt sig i indsatsområdet, hvilket ikke var hensigts-mæssigt.

Redningsberedskabet bemærker generelt, at kommandostedet (KST) var omdrejnings-punktet for hele indsatsen, og i øvrigt fungerede udmærket.

Den overvejende del af holdledere og indsatsledere er af den opfattelse, at beslutningerne blev truffet på det rigtige ledelsesniveau. Det bemærkes, at erfaring og uddannelse er en afgørende faktor for en god indsats ved store og komplekse hændelser, både med hensyn til lederne, men også i forhold til mandskabet.

Beredskabsstyrelsen havde fundet det hensigtsmæssigt, hvis de havde haft sæde i KST, ikke mindst på grund af de betydelige ressourcer, der blev leveret fra styrelsens enheder. Beredskabsstyrelsen vurderer, at den fælles indsatslederuddannelse for redningsberedskabet og politiet, må tillægges væsentlig betydning for det samspil der var i indsatsområdet.

Forsvaret bemærker at der i starten var en del forvirring omkring det reelle kommandoforhold. Dette blev dog hurtigt væsentligt forbedret, og som en helhed var der tale om en ge-nerelt tilfredsstillende opgaveløsning.

Personellet på crashtenderne fik ikke udleveret skadestedsradio til opretholdelse af kontakten til indsatslederen i området. Dette bevirkede, at den indsatsleder, der var tildelt et an-svarsområde, måtte forlade dette for at kommunikere med den ansvarlige indsatsleder. Det var heller ikke muligt at blive holdt orienteret om indsatsens forløb, faremomenter o.lign.

Hjemmeværnet bemærker, at der var et godt ledelsesmæssigt samarbejde i indsatsområdet, selv om der dog var tilfælde, hvor koordineringen og kommunikationen kunne have været bedre, hvis kompagnichefen havde opholdt sig i indsatsområdet fra starten.

Sundhedsberedskabet har som en mere generel bemærkning, at der var opstået nogle problemer med til- og frakørsel af ambulancer ved ventepladsen, hvis der havde været et stort antal tilskadekomne, da til og frakørsel skulle foregå ad sammen vej.

Evalueringer af kommunikationen.

Politiets generelle vurdering er, at kommunikationslinierne mellem kommandostedet (KST) i indsatsområdet, kommandostationen (KSN) og staben på Kolding Politigård, fungerede tilfredsstillende.

Det er opfattelsen, at der i KSN var en udmærket kommunikation, og det var en fordel at have personlig kontakt med beredskabschefen og direkte kontakt med krisestyringsstaben i Kolding Kommune.

Den eksterne kommunikation skete primært ved møder, e-mail, fax, telefon og mobiltelefon. De eksterne kommunikationsmidler fungerede tilfredsstillende, og muligheden for at informere offentligheden via Kolding Kommunes hjemmeside fremhæves som meget smidig, hurtig og effektiv. Det var dog forbundet med nogen ulempe, at der ikke var direkte adgang til Internet og e-mail på KSN arbejdspladserne.

I KSN var det til tider svært at håndtere den omfattende radiokommunikation. Det skyldtes ikke mindst, at KSN var tvunget til at anvende flere radiokanaler på samme tidspunkt, som radiooperatørerne i øvrigt havde svært ved at adskille fra hinanden på grund af den massive radiokorrespondance til og fra KSN. Den omfattende radiokommunikation i forbindelse med en sådan katastrofe, bør give anledning til en revurdering eller yderligere opdeling af kanal-anvendelsen i politiets radiosystemer.

Det kan ikke udelukkes, at flere radiofolk i KSN kunne have afhjulpet problemet med at håndtere den omfattende radiokommunikation. Men igen begrænses dette af, at lokalet kun er indrettet med 2 betjeningspulte.

Staben opholdt sig i akutfasen primært tæt ved KSN, og der var en flydende og gensidig udveksling af informationer. Som følge heraf var kommunikationsvejene korte og direkte.

Senere i forløbet var det til tider vanskelig for KSN at få adgang til de personer, der var i staben og i stab+. Det skyldtes at stabsmedlemmerne var meget ophængt med såvel interne som eksterne aktiviteter.

Staben har bemærket, at den under indsatsen savnede mulighed i politiets KSN for at visualisere og dokumentere situationsudviklingen til brug for de løbende ledelsesbeslutninger.

Eksempelvis kunne en adgang til elektroniske kort med mulighed for positionsangivelser (GIS), have optimeret beslutningsgrundlaget. Yderligere kunne en bedre og mere brugervenlig IT-plattform til at dokumentere dispositionerne, såvel under som efter indsatsen, med fordel have været til rådighed. Tilsvarende savnede man en mulighed for at optage kommunikationen mellem KSN/KST på disk/bånd.

Politiet havde ikke tilstrækkelige kommunikationsmidler i form af radioer og telefoner, så i den indledende fase havde ikke alt personale direkte forbindelse med indsatslederen eller KSN.

Politiets indsatsleder måtte på et tidspunkt revurdere og ændre de tildelte radiokanaler, hvorefter kommunikationen til og fra indsatsområdet blev klart forbedret.

Uhensigtsmæssighederne ved politiets radiosystemer skal dog ses i lyset af, at der var tale om en indsats der ligger klart ud over hvad politiets radiosystemer under mere normale forhold skal håndtere. Der blev således indsat en meget stor politistyrke på næsten samme tidspunkt, og det var en længerevarende indsats uden mulighed for udskiftning eller genopladning af radioer og telefoner.

Politiet vurderer, at der efter forholdene var en tilfredsstillende og struktureret kommunikation internt og med samarbejdspartnerne. Det forhold at politiet ikke havde den nødvendige adgang til e-mail og Internet, vurderes dog i nogle tilfælde som en hæmsko for hurtig og klar kommunikation internt i politiet og med øvrige myndigheder.

Politiet bemærker i øvrigt, at det umiddelbart skønnes at være en fordel, at kommunikationsmidlerne kan suppleres med mobiltelefoner, men at kommunikationen mellem styrkerne i en indsats aldrig må baseres på mobiltelefoner, da disse uden varsel kan sættes ud af drift eller falde ud ved overbelastning.

Redningsberedskabet er af den generelle opfattelse, at den interne og eksterne kommunikation fungerede tilfredsstillende mellem ledelsesniveauerne og beredskaberne.

Stort set alle i de kommunale redningsberedskaber følte, at informationsformidlingen var tilstrækkelig. I forbindelse med, at indsatspersonalet blev trukket ud ved nogle af eksplosionerne, var der dog enkelte, der ikke følte sig informeret tilstrækkeligt.

Den overvejende del af kommunikationen i de kommunale redningsberedskaber, foregik ved anvendelse af skadestedsradioer, der sikrede kommunikationen mellem myndighederne.

Skadestedsradioerne fungerede tilfredsstillende, men det var nødvendigt, at der var en høj grad af radiodisciplin, og at der ikke var unødigt brug af radiokanalerne.

Dele af redningsberedskabet bemærker i øvrigt, at alle enheder bør råde over 2 radiokanaler, så intern og ekstern kommunikation kan holdes adskilt.

De kommunale redningsberedskabers vurdering er, at mobilnettet fungerede, men i perioder var det svært at få forbindelse. Lederne i indsatsområdet er af den opfattelse, at brug af mobiltelefon var en fordel, efter at kaosfasen var overstået. Dette begrundes med, at lederne indbyrdes bedre kunne drøfte løsningsmuligheder.

Kolding kommunale redningsberedskabs kommandovogn med kommunikationsudstyr, udbrændte i forbindelse med de første eksplosioner.

I perioden indtil der ankom en ny kommandovogn, var kommunikationen med KST usikker. I den periode havde beredskabschefen fra det kommunale redningsberedskab i Kolding Kommune ophold i stab+ på Kolding Politigård, og havde kun kontakt med indsatslederen fra det kommunale redningsberedskab, der befandt sig i indsatsområdet, via en mobiltelefon.

Kommandovogn med kommunikationsudstyr blev rekvireret fra Politiregion II i Århus, og derfor gik der forholdsvis lang tid inden KST igen blev organiseret på en hensigtsmæssig måde. Mail og fax i den tilkaldte KST-vogn brød dog hurtigt ned, og der blev i stedet brugt ordonnanser.

Det bemærkes i øvrigt, at det kunne have været hensigtsmæssigt hvis beredskabschefen i stab+ havde haft direkte radiokontakt med indsatslederen i indsatsområdet, og ikke var henvist til at kommunikere via KST.

Forsvaret bemærker, at nogle af deres assistanceenheder ikke var i besiddelse af det nødvendige antal skadestedsradioer. Det bevirkede at assistanceenhederne havde et vist besvær med at kommunikere med den kommunale indsatsleder. Umiddelbart vurderet var problemet, at der var behov for et endog meget stort antal radioer til et omfattende indsatspersonale.

Beredskabsstyrelsens LKM

Beredskabsstyrelsens LKM (Ledelses- og Kommunikations Modul) ankom først til indsatsområdet sidst på aftenen den 3. november. Det var således ikke til stede under førsteindsatsen og første del af endelig indsats. Næste dag blev modulet placeret ved siden af KST. Modulet blev anvendt af Beredskabsstyrelsen og i nogle tilfælde også anvendt til koordinationsmøder mellem politiet og de indsatte styrker. Rigspolitiets Kriminaltekniske Afdeling (KTA) og Forsvarets ammunitionsryddere (EOD), anvendte modulet som base for mødeaktivitet og koordinering af den efterforskningsmæssige indsats.

Beredskabsstyrelsen er af den opfattelse at LKM kunne have medvirket til en bedre kommunikation og KST-plattform mellem redningsberedskaberne.

Det kommunale redningsberedskab i Kolding mener, at hvis der blev foretaget en tilpasning af de forskellige radiosystemer, kunne det optimere modulets anvendelighed. Men Bered-

skabsstyrelsen oplyser hertil, at køretøjets primære funktion er at stille et stabsrum til rådighed, hvor der er de nødvendige kontorfaciliteter og kommunikationsmidler. De forskellige beredskabsmyndigheder skal fortsat bruge deres egne radiosystemer.

Sundhedsberedskabet oplyser, at kommunikationen mellem ledelsesniveauerne i indsatsområdet fungerede godt, og at skadestedsradioerne og mobiltelefonerne fungerede.

Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK) på Odense Universitetshospital anfører, at kommunikationen med sygehusene fungerede.

Det skal dog bemærkes, at AMK på enkelte områder ikke fik så hurtige og fyldestgørende oplysninger som ønsket af sygehusene og KOOL.

Ambulancelederen savnede kommunikation med indsatslederne og den koordinerende skadestedslæge. Han blev sjældent orienteret, men måtte selv opsøge relevant information.

Det skal i den vurdering tages i betragtning, at ambulancelederen i den første tid ikke var i besiddelse af en skadestedsradio. Da han senere fik en sådan udleveret, blev informationsniveauet klart forbedret.

En del myndigheder konstaterede generelt, at meget kommunikation foregik via mobiltelefoner, og flere bemærkede, at der skete periodevise nedbrud af mobilnettet.

Endvidere har flere bemærket, at det trods aftaler var svært at få adgang til indsatsområdet, da indgåede aftaler på lederniveau ikke altid blev formidlet videre til KST og afspærringsposter.

Evalueringer af samarbejdet.

Politiets generelle opfattelse er, at der var et godt samarbejde. Samarbejdspartnerne var kompetente, og indgik i myndighedssamarbejdet på en professionel måde.

I indsatsområdet blev kommandostadet (KST) oprettet i politiets kommandovogn, der således var det fysiske omdrejningspunkt for samarbejdet mellem myndighederne. Evalueringerne viste, at KST-vognen var for lille, og et tilhørende telt blev ikke monteret. Det var ikke muligt at afholde møder i vognen og kommunikationsmidlerne synes ikke opdateret med nuværende muligheder på markedet. Desuden burde en KST-vogn råde over anvendelige internetforbindelse og video/fotoudstyr til at kunne dokumentere indsatsen.

Politiet er af den opfattelse, at der var de fornødne faglige kompetencer repræsenteret i såvel stab som i kommandostationen (KSN) på Kolding Politigård. Ikke mindst tidligere øvelsesvirksomhed og dermed kendskab til hinandens kompetencer, vurderes som en væsentlig forudsætning for det gode samarbejde.

Det var klart en fordel, at det regionale niveau i den indledende fase indgik i den lokale stab+ på Kolding Politigård. Herved var det muligt at understøtte og rådgive med regionale

ressourcer og kompetencer tæt på begivenhederne og tæt på de beslutningstagere, der havde ansvaret.

Mellem myndighederne, var der et stort personkendskab mellem de ledere, der havde ansvaret for den første og omfattende indsats i indsatsområdet. Det personkendskab er oparbejdet gennem øvelser og det daglige samarbejde og vurderes at have en overordentlig stor betydning for samarbejdet under indsatsen.

Redningsberedskabet er af den generelle opfattelse, at der var et godt samarbejde i indsatsområdet. De kommunale redningsberedskaber tilkendegiver, at myndighedernes ledere, rådgivere og sparringspartnere i øvrigt var yderst kompetente.

De kommunale redningsberedskabers ledere følte sig trygge ved den rådgivning de fik i forbindelse med de beslutninger, der skulle træffes. Herunder viste det personkendskabet, der er oparbejdet gennem det daglige arbejde, at være af stor betydning for samarbejdet under indsatsen.

De kommunale redningsberedskaber og Beredskabsstyrelsen er af den opfattelse, at der blev etableret et godt tværfagligt ledelsesmæssigt samarbejde omkring politiets kommandostade (KST).

De er endvidere af den opfattelse, at løbende aktiviteter mellem myndighederne, eksempelvis øvelser, medvirker til at oparbejde et godt samarbejde og kendskab til hinandens organisationer. Dette er i særlig grad aktuelt i forbindelse med mere omfattende hændelser som eksempelvis fyrværkerikatastrofen.

Sundhedsberedskabet har den opfattelse, at samarbejde i indsatsområdet fungerede tilfredsstillende. Det oplevedes af nogle som velorganiseret kaos. De forskellige samarbejdspartnere til sundhedsberedskabet var professionelle og kompetente. På grund af få tilskadekomne blev samarbejdet internt i sundhedsberedskabet ikke afprøvet i sit yderste omfang.

Forsvaret er af den opfattelse, at netop beslutningen om at uddelegerede kompetencen, og dermed samle koordinationen af Forsvarets assistance hos hjemmeværnsdistriktet i Vejle, var et væsentligt bidrag til at der blev oparbejdet et godt samarbejde.

Fra flere enheder er der bemærkninger om, at de kun i begrænset omfang havde kendskab til øvrige enheders faglige kunnen og kapacitet, men det blev senere forbedret.

Hjemmeværnet bemærker, at politikompagniets ledelse, der består af polititjenestemænd, havde et stort kendskab til samarbejdspartnerne. Dette var en stor fordel for hjemmeværnets løsning af sine opgaver.

7.2.6 Sundhedsberedskabet

Dette afsnit omhandler evalueringer og generelle bemærkninger fra enheder under sundhedsberedskabet.

Sundhedsberedskabet er af den generelle opfattelse, at øvelsesvirksomhed, uddannelse og den praktiske erfaring ved traumemodtagelser på skadestuerne samlet set giver det bedste udgangspunkt for at varetage sundhedsberedskabets opgaver i forbindelse med større katastrofer.

I øvrigt bemærkes, at der på trods af de kaotiske tilstande, der herskede i indsatsområdet, alligevel blev forsøgt at skabe det nødvendige overblik. Sundhedsberedskabet fik en efter forholdende god briefing ved deres ankomst til indsatsområdet.

Tidligere gennemførte øvelser viste sig at være uundværlige og meget berettigede.

Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK) på Odense Universitetshospital blev ikke brugt til at fordele patienter ved fyrværkerikatastrofen. Flere patienter var blevet fordelt inden AMK blev aktiveret, ligesom flere røgforgiftede blev indlagt uden at AMK blev informeret. Samtidig var der en del patienter, der af egen drift henvendte sig til sygehusene, og dermed optog plads. Denne information burde også være givet til AMK, så man hele tiden havde det fulde overblik.

AMK sørgede for, at der blev udsendt lægehold til indsatsområdet. Samtidig havde AMK kontakt til områdets sygehuse og Rigshospitalet.

Koordinerende skadestedslæge (KOOL). Den først ankommende udrykningslæge fungerede som KOOL. Der var dog kun få tilskadekomne at tage sig af.

KOOL havde hele tiden fokus på risikoen for, at beredskabspersonalet inde i selve indsatsområdet kunne indånde giftige gasser.

Da den koordinerende læge (KOOL) fra sundhedsberedskabet umiddelbart efter ankom til indsatsområdet, var organiseringen og koordineringen ikke optimal. Da lægeholdet senere nåede frem til indsatsområdet, var der til gengæld ved at være en god koordination af indsatsområdets mange opgaver og mellem de forskellige myndigheder der skulle løse opgaverne.

Det kriseterapeutiske beredskab på Kolding Sygehus aktiverede et udrykningshold, der som en selvstændig behandlingsenhed kunne agere i og omkring indsatsområdet, samt på afdelinger og skadestuen på Kolding Sygehus.

Hovedsigtet var at kunne iværksætte den nødvendige indsats over for de borgere, der havde et behov for kriseterapi.

Det kriseterapeutiske beredskab viste ved sin organisering, at den kunne sammensætte en fleksibel organisation, der kunne justeres løbende under hele indsatsen. Beredskabet blev

sammensat af egne personalemæssige ressourcer og personale fra børne-ungdomspsykiatrisk afdeling og afdelingerne i Horsens og Vejle.

Det kriseterapeutiske beredskab koordinerede sin indsats i dialog med Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK), og i øvrigt med politiets ledelse. Under indsatsen skete der dog visse udfald i kommunikationen til AMK og politiet, og det kriseterapeutiske beredskab savnede en tættere dialog i forbindelse med beslutningerne om, at neddrøse de forskellige indsatser. Ikke mindst en gensidig dialog med Kolding Kommune vurderes af betydning for den kriseterapeutiske indsats.

Det var indtrykket, at alene tilstedeværelsen af et kriseterapeutisk hold på skadestedet havde en god effekt. Man havde kontakt til 20-30 personer hver dag.

Kolding Kommunes psykologiske beredskab blev under indsatsen koordineret fra Kolding Sygehus. Kommunens støttetiltag i forhold til borgerne blev etableret under "Pædagogisk Psykologisk rådgivning", som under indsatsen arbejdede med 10 psykologer.

Indsatsen var primært rettet mod børn og unge, men på selve katastrofeaftenen var rådgivningen dog på besøg på nogle af kommunens plejecentre, hvor de havde samtaler med beboere og personale.

Ambulancetjenestens ressourcer blev disponeret fra Falck's Amtsvagtcentral i Kolding, der havde det fulde overblik over samtlige til rådighed værende ambulancer i Vejle Amt. Vagtcentralen kunne ved kontakt til nabovagtcentraler rekvirere yderligere ambulancekapacitet. Der var til stadighed mellem 9 og 15 ambulancer til rådighed for indsatsen. Ambulanceberedskabet håndterede under selve akutfasen tre tilskadekomne.

7.2.7 Militærhjælp

I forbindelse med brand- og redningsindsatsen anvendte den koordinerende ledelse blandt andet fotorekognisering fra helikoptere og F16-jagerfly til at skabe sig overblik over katastrofen og brandens omfang. Bjergningskampvogne blev anvendt til transport og sikring af personel, der foretog videodokumentation mv. af gerningsstedet. Senere i forløbet blev bjergningskampvognene anvendt direkte i forbindelse med uskadeliggørelse af eksplosions-truede containere, og til rydning af adgangsveje ind i området. Flyvestation Skrydstrup, Aalborg og Karup støttede redningsberedskabet med personel og materiel til brandbekæmpelse. Herunder Crashtendere, der blev indsat til direkte brandbekæmpelse.

Hjemmeværnet bidrog med omfattende hjælp i form af personel til afspærring, bevogtning mv. Desuden deltog ingeniørregimentet med blandt andet EOD⁶ m.fl. og Dronnings Artilleri Regiment. (DAR) – Varde bidrog med natobservationsudstyr.

Forsvaret bemærker, at der ved indsættelse af hjemmeværnets politikompagnier var en vis usikkerhed over opgaven. Det tilskrives den mere eller mindre kaotiske situation, der herskede for alle myndigheder, som befandt sig i og omkring indsatsområdet i den første periode.

Forsvaret bemærker, at det var en god disposition af Lokalforsvarsregion Fyn, Syd og Sønderjylland at uddelegere, og dermed samle koordineringen af forsvarets assistancer, hos distriktschefen i Hjemmeværnsdistrikt Vejle. Politiet er enig i denne vurdering.

Det bevirkede, at der var god kommunikation mellem myndighederne og nogle hurtige beslutningsveje, og at der var overblik over omfang og karakter af forsvarets assistance.

Ingeniørregimentet fra Skive fik ved ankomst til indsatsområdet opgaven defineret, men indledningsvis var der tvivl om hvilken opgave regimentet skulle løse. Man tog selv kontakt til ammunitionsrydderne (EOD), der medbragte egen kommandovogn.

Øvrige indsatte enheder fra forsvaret fandt de anvendte kommunikationsmidler og – linier tilfredsstillende.

Hjemmeværnets første indsats var afspærring og etablering af adgangsveje. Senere i forløbet deltog hjemmeværnet også i evakueringsopgaven.

De deltog også i opgaven med markering og opsamling af ueksploderet fyrværkeri i området. En opgave som også indbefattede endelig borttransport af fyrværkeri og afspærringsopgaver i forbindelse med destruktionsarbejdet.

Kommunikationen med Hjemmeværnets kommandostation i indsatsområdet, kunne have været bedre i akutfasen. Indledningsvis var der stor fysisk afstand mellem politiets KST og Hjemmeværnets KST, der i øvrigt havde eget radionet. Dialogen og kommunikationsvejene mellem de to enheder var derved for lange.

Hjemmeværnet havde løbende ret omfattende personalestyrker tilknyttet indsatsen, og for at opnå en mere hensigtsmæssig kommunikation, flyttede hjemmeværnet sin kommandostation fra Kolding Politigård til en position i nærheden af indsatsområdet.

Hjemmeværnet bemærker, at det var en udfordring at holde sig orienteret om forhold, der havde betydning for hjemmeværnets opgaver. Særligt i den indledende fase savnede man briefing. Dette problem blev minimeret ved at kompagnichefen og hans næstkommanderende var polititjenestemænd, og som følge heraf havde et forhåndskendskab til, hvordan myndighederne kunne koordinere deres indsatser.

⁶ EOD = Explosive Ordnance Demolition eller i daglig tale ammunitionsrydningstjenesten.

7.2.8 Debriefinger og psykologiske støttetiltag

Politiets ledelse besluttede onsdag den 3. november at gennemføre psykologiske debriefinger for det indsatte politipersonale. Dette blev iværksat af Rigspolitiets Psykologtjeneste, der blev anmodet om at foretage den overordnede koordinering.

Kolding Politi formåede hurtigt og effektivt at igangsætte støttetiltag i et samarbejde med Rigspolitiets Psykologtjeneste og Psykiatrisk Afdeling på Kolding Sygehus.

Det blev endvidere klarlagt, at Rigspolitiets Psykologtjeneste er i stand til at koordinere og varetage psykologiske støttetiltag i en katastrofesituation, der involverer større politistyrker. Generelt kan det sammenfattes, at psykologiske støttetiltag skal betragtes som en naturlig, nødvendig og rutinemæssig aktivitet efter en voldsom hændelse, på linie med andre arbejdsmiljømæssige forebyggelsestiltag.

Rigspolitiets Psykologtjeneste anfører, at det er af afgørende betydning, at politiledelsen udpeger en kvalificeret politimand til at stå for koordineringen af de psykologiske støttetiltag i samarbejde med psykologtjenesten, netop som det foregik i Kolding. Psykologtjenesten helhedsindtryk af indsatsen var, at Kolding Politi formåede at koordinere og tage vare på den fysiske skadesituation på en måde, der kun kan vække stor anerkendelse. Ligesom de forholdt sig meget ansvarligt over for de involverede politistyrker og hændelses psykiske belastningsfaktorer.

Psykologtjenesten anbefaler, at psykologiske støttetiltag indarbejdes i indsatstaktiske retningslinier.

I evalueringerne fremgik det, at assisterende politienhederne generelt havde undladt at afholde taktiske debriefinger med egne styrker. Dermed mistede man muligheden for feedback og overdragelse af erfaringer.

Redningsberedskabet gennemførte psykologiske tiltag. Det blev den 3. november besluttet, at samtlige redningsberedskaber forinden hjemkørsel skulle kontakte psykologerne på Falckstationen i Kolding.

Den overvejende del gennemførte psykologiske debriefinger.

Mange har således deltaget i en psykologisk opfølgning i en eller anden form, og nogle har haft mulighed for at inddrage familien i disse opfølgninger. Herudover har kollegastøttenetværket været aktiveret.

Beredskabsstyrelsen gennemførte efterfølgende defusing/debriefing af alle involverede enheder på styrelsens centre og øvrige lokaliteter. Beredskabsstyrelsen har valgt at benytte sig af en kollegastøtteordning, der viste sig at være en effektiv opfølgning på personalet.

Forsvaret.

Debriefing og psykologisk støtte blev anvendt dels i hvileperioder under selv indsatsen, dels for Flyvestation Skrydstrups vedkommende efter hjemkomsten til flyvestationen, hvor det tilstedeværende lægefaglige personel blev anvendt.

Hjemmeværnet har ingen psykologisk beredskab, og der blev kun i begrænset omfang gennemført en psykologisk debriefing. Det havde dog været muligt at anvende Forsvarets psykologer i et vist omfang.

Hjemmeværnets personale blev briefet om, hvad de kunne blive udsat for i forbindelse med de berørte borgers reaktionsmønstre.

Hjemmeværnets personale, der var indsat under de store eksplosioner, blev tilbudt debriefing sammen med politiet, hvilket dog ikke praktisk var muligt. Efterfølgende har alle dog deltaget i en intern debriefing.

7.2.9 Pointeopsamling akutfasen 2. del (endelig indsats)

- Redningsberedskabet var i stand til at håndtere indsatsen, og de nødvendige ressourcer og assistancer var eller blev stillet til rådighed - herunder i forbindelse med Storalarm.
- Erfaringer fra tidligere øvelser, kendskab til området, kendskab til plansæt var til stor gavn for første udrykning/indsats.
- Bedre teknisk udstyr, kortmateriale var ønskeligt med henblik på at kunne skabe større overblik for beslutningstagerne.
- Hensigtsmæssige og korte beslutningsveje ved, at ledere fra Politiregionen tilgik Stab+
- Det kan konstateres, at mange borgere ikke havde kendskab til betydningen af sirenevarslingen. (Gå inden døre og lyt til DR-radio)
- Evakueringen blev håndteret hurtigt og effektivt, hvilket umiddelbart vurderet var medvirkende til, at der ikke var et større antal tilskadekomne.
- Kommunikation mellem indsatsenheder må ikke alene baseres på mobiltelefoner. Mobilnettet fungerede udmærket, men var i perioder nedbrudt.
- Der er behov for flere radiokanaler på skadestedsradioerne ved så store indsatser.
- I indsatsområdet var radionettet i øvrigt meget belastet på grund af den omfattende kommunikation, der fandt sted i specielt den første del af akutfasen. Systemerne er generelt dimensioneret til hverdagsbrug (fredstid)

- Det var svært at anvende både radio- og mobilnettet på grund af det høje støjniveau i indsatsområdet, hvilket også i væsentlig grad besværliggjorde kommunikationen. Hertil kunne det måske have været en fordel med såkaldt "øresnegl" til radioerne.
- KST-vogn fra Politiregion II havde ikke den fornødne plads til en indsats, der strækker sig over mange dage. Man savnede udstyr og mødefaciliteter. Teltet til vognen kunne med fordel have været opstillet.
- Tilstedeværelse af en bred vifte af kompetencer på stabsniveau, vurderes at give det samspil og det beslutningsgrundlag, der er nødvendigt i en katastrofesituation. En situationsbestemt deltagelse i stab+ er hensigtsmæssigt.
- Det kunne overvejes at tilkalde eksterne politiledere til afløsning på chefniveau, da disse havde 10 – 14 endog særdeles lange arbejdsdage.
- Forsvarets uddelegering af kompetencen til Hjemmeværnsdistriktet gav en smidig og hurtig beslutningskompetence.
- Assisterende politienheder har generelt undladt at afholde taktiske debriefinger og mistede dermed mulighederne for nyttiggørelse af denne feedback.
- Politiets psykologtjeneste virkede og var i stand til at håndtere en så omfattende indsats. Umiddelbart vurderet er dette også gældende for øvrige beredskabsmyndigheders vedkommende.
- Kolding Politi formåede at koordinere og tage vare på den fysiske skadesituation og forholdt sig meget ansvarligt over for de involverede politistyrker og hændelses psykiske belastningsfaktorer.
- Psykologtjenesten stiller forslag om at indarbejde psykologiske støttetiltag i de taktiske indsatsprincipper.

7.3 Retableringsfasen (trinvis retablering)

Dette afsnit omhandler evalueringer i forbindelse med de forskellige myndigheders indsats i området efter akutfasen og under retableringen. Tidsmæssigt fra fredag den 5. november til den 13. november 2004.

Retableringen blev foretaget så hurtigt, som sikkerheden tillod det. For at styre borgernes trinvis tilbagevenden til egen bolig, blev området inddelt i tre zoner, afhængig af skadernes omfang. Dette gjorde det muligt at lave en trinvis retablering, hvor alternativet kunne have været, at beboerne først kunne vende tilbage, når hele området var sikret.

Forinden frigivelse blev parcelhusene, grundstykkerne og virksomhederne gennemgået af Forsvarets ammunitionsryddere (EOD), Rigspolitiets Kriminaltekniske Afdeling (KTA), politiets efterforskere, det statslige redningsberedskab, skadeservicefirmaer, Kolding Kommunes byggesagkyndige og Arbejdstilsynet. Miljø-myndighederne og embedslægen foretog en generel sundhedsmæssig vurdering af området. Herunder bistand fra kemisk beredskab i forhold til den kemiske sammensætning af fyrværkeri, analyseprogram og resultatvurdering. Ca. 500 huse blev gennemgået, fotograferet og foreløbigt vurderet i forhold til skadegrad. Efterfølgende blev husene gennemgået af politiet sammen med byggesagkyndige fra Kolding kommune for at vurdere, om det var umiddelbart forsvarligt at beboerne kunne flytte ind.

Dette materiale lå til grund for den efterfølgende etapevise tilbageflytning af borgerne. Samtidigt blev materialet brugt til den information, der løbende blev givet til borgerne på Bakkeskolen, så de kunne få lidt overblik over deres egen situation og deres hjem inden for det afspærrede område.

Ud fra de foreliggende undersøgelser er der skader på ikke under 350 parcelhuse i det evakuerede område. Et meget stort antal af disse har fået så svære skader, at de ikke umiddelbart kan anvendes til beboelse igen. Hertil skal lægges de virksomheder, der også led stor skade under katastrofen. Den endelige opgørelse over de samlede skader og deres omfang vil senere blive opgjort via Forsikringsoplysningen.

Den 8. november fik de sidste borgere adgang til deres huse. Onsdag den 9. november blev politiets afspærring og adgangskontrol ophævet, dog undtaget selve fyrværkerigrunden, der defineres som et gerningssted, hvor der i ugerne efter fortsat var undersøgelser.

7.3.1 Forskellige myndigheders indsats

Politi

Den løbende overdragelse af indsatslederfunktionen (KST-leder) faldt i kvalitet, som dagene skred frem. Denne vurdering kommer fra de indsatsledere, der ved deres ankomst til enten Kolding Politigård eller til KST i indsatsområdet, fik overdraget ansvaret for politiets opgaver i indsatsområdet. Dette medførte blandt andet, at det indsatte politipersonale og redningsberedskabet ikke fik en optimal briefing.

Generelt kan det bemærkes, at ved rekvisition af assistance og materiel skal det straks dokumenteres, hvem der har foretaget rekvisitionen. Det kan have betydning for, hvilken myndighed, der efterfølgende skal afholde udgiften.

Forsvaret bemærker, at der i forbindelse med den trinvise frigivelse af områderne, blev busture for beboerne arrangeret, uden at enhederne på forhånd var underrettet. De fik informationen via TV, og på det tidspunkt var branden fortsat ikke slukket i en container.

Politiet bemærker hertil, at busturene skete efter aftale med lederen af EOD.

Der var i øvrigt problemer med at holde det afspærrede område fri for nysgerrige, der søgte ind i området, selv om der var en tydelig afspærring. Der blev i den forbindelse antruffet personer i og omkring det afspærrede område, der absolut ikke havde nogen fornuftig forklaring på deres tilstedeværelse.

Efterhånden fik Hjemmeværnet gennemført en god og tæt afspærring, så der var kontrol med hvem der gik ind og ud af de afspærrede områder.

De kommunale redningsberedskaber gør opmærksom på, at det fremover kan være hensigtsmæssigt, at der under selve oprydningsfasen i indsatsområdet sker en bedre koordinering. Her henvises til, at indsatslederne fra det kommunale redningsberedskab og politiet arbejdede med stor fysisk afstand, og det var derfor svært at komme i kontakt med hinanden.

Kolding Kommune havde kontakt med i alt 527 husstande, hvoraf nogle fik mere hjælp end andre. Kommunen noterer sig i øvrigt, at forsikringsselskaberne hurtigt og aktivt deltog i genhusningen.

Teknisk Forvaltning havde til opgave at forestå genhusningen af borgerne. Proceduren var, at borgerne i første omfang selv skulle rette henvendelse til deres forsikringsselskab. Hvis der opstod juridiske tvivlsspørgsmål, var der mulighed for advokatbistand, og hvis borgerne ikke var forsikrede, kunne de henvende sig til socialkontoret.

De fleste borgere fandt selv en midlertidig bolig, men kommunen havde mulighed for at hjælpe de borgere, der ikke selv kunne finde en bolig. Der kom mange henvendelser fra

borgere, der havde et værelse, sommerhus eller lejlighed til leje. Der var så mange henvendelser, at 2 medarbejdere brugte hele weekenden til at oplyste i alt 228 tilbud om lejemål. Den 19. november havde 109 husstande rettet henvendelse for at få hjælp. Af dem var der 30, der benyttede sig af kommunens tilbud om bolig.

Herudover hjalp kommunen med forskellige praktiske problemer, som erstatningsudstedelse af personlige papirer, adresseændringer og posteftersendelse mv.

Vejle Amts Miljøvagt sørgede sammen med Kommunen og Beredskabsstyrelsen for, at sluknings- og regnvandet fra skadestedet blev overpumpet til de kommunale spildevandskloakker. Hermed blev væsentlige miljømæssige følgeskader afværget.

Amtet tog kontakt til embedslægeinstitutionen og tog initiativ til jordbundsundersøgelser m.m. med henblik på undersøgelse om eventuel forurening.

Vejle Amt havde i denne fase den koordinerede rolle i forhold til miljø og sundhed i indsatsområdet.

Det er vurderingen, at denne indsats har medvirket til at skabe tryghed for borgerne at vende hjem til området.

Arbejdstilsynet definerede selv opgaven ud fra egen tilgang og øvrige stabs behov. Det var blandt andet en vurdering af arbejdssikkerheden i indsatsområdet og senere vurdering af sikkerheden ved afspærringen af de nedstyrtningsstruede huse.

Man opfatter det positivt at blive tilkaldt tidligt i forløbet og før egentligt aktiv deltagelse, idet det gav et maksimalt overblik og informationsniveau.

Embedslægeinstitutionen samarbejdede med amtet for vurdering af mulige sundhedsmæssige konsekvenser, og mandag den 8. november blev det vurderet, at der ikke var sundhedsmæssige problemer i de boliger og grunde, der var frigivet af myndighederne til borgerne. Herudover blev der undersøgt for forurening af jord og vegetation.

7.3.2 Skadesservice

Skadesservicefirmaerne udnævnte efter aftale med indsatslederen for redningsberedskabet selv en koordinerende leder, der havde ansvaret for dialogen med indsatslederne, eksempelvis i forbindelse med firmaernes adgang til området, der i visse tilfælde fortsat var afspærret.

Skadesservicefirmaerne bemærker, at firmaerne kunne inddrages i arbejdet med at besigtige og risikovurdere bygningerne. Dette blev alene varetaget af Kolding Kommune, og kunne

være foregået hurtigere og mere koordineret, såfremt firmaerne, der har stor erfaring inden for området, havde været involveret.

Over for dette synspunkt bemærker Kolding Kommune, at der ikke måtte stilles spørgsmål ved kommunens uafhængighed og myndighedsansvar over for de private virksomheder, der var inddraget i retableringen.

7.3.3 Kriminalitet.

Der var blandt beboerne frygt for, at deres boliger skulle blive udsat for kriminalitet, mens de var evakueret. Politiet har noteret en række tilfælde, hvor personer blev antruffet i forsøg på at trænge ind i området. Der var også enkelte tilfælde, hvor personer blev antruffet inde bag afspærringerne. Herunder et tilfælde, hvor det lykkedes en journalist at trænge ind på området og fotografere et ødelagt hus.

Politiet har i øvrigt kun kendskab til nogle ganske få anmeldelser om tyveri/bortkomst, hvor gerningstiden er i forbindelse med evakueringen.

Det er politiets vurdering, at der af hjemmeværnet blev foretaget en tilfredsstillende afspærring af området, henset til de vanskeligheder, der var forbundet med den store fysiske udstrækning og omstændighederne i øvrigt ved at afspærre et stort boligområde med mange stisystemer, grønne områder og beplantninger.

7.3.4 Beboerne

Dette afsnit er en kort beskrivelse af nogle af de tiltag, som politiet og Kolding Kommune iværksatte af omsorg for beboerne indtil de kunne vende hjem. Afsnittet er udbygget med betragtninger fra lederen af KSN, der havde ansvaret for håndteringen af beboerne.

Dagen efter brandens opståen stod det klart for politiets ledelse, at en af de væsentligste opgaver nu var at tage hånd om de evakuerede beboere og sikre, at de hurtigst muligt kunne vende tilbage til deres hjem.

Der blev torsdag morgen foretaget rekognisering i området, således det var muligt på det første informationsmøde at give beboerne en umiddelbar beskrivelse af skadernes omfang. De beboere, der havde overnattet på Ålykkeskolen blev ved 8-tiden kort orienteret om situationen.

På et møde mellem Staben og Kolding Kommunes krisestyringsstab blev det besluttet at give borgerhensynet (omsorg) høj prioritet.

Kolding Kommune og Politiet havde indkaldt til informationsmøde kl. 10 på Ålykkeskolen. Der mødte imidlertid så mange frem, at det var nødvendigt at holde mødet i skolegården.

Beboerne blev kort orienteret om situationen og om ødelæggelserne. Der var en dialog med beboerne, hvor de fik svar på deres umiddelbare spørgsmål.

Krisepsykologisk beredskab var indkaldt i forbindelse med det første møde med henblik på krisehjælp til beboerne.

Erfaringerne fra de første møder gav det indtryk, at det var meget vigtigt at tage hånd om beboerne, der befandt sig i en uvant og usikker situation, og mange var stadig chokeret. Der var et stort behov for at få svar på mange spørgsmål og få afklaret muligheder. Det var derfor nødvendigt, at der var beslutningstagere til stede ved møderne.

Politiet besluttede derfor at lave et "fremskudt KSN" med lederen af KSN og et informationskontor til pressen først på Ålykkeskolen og siden på Bakkeskolen.

På den måde var det muligt for politiets ledelse at have direkte kontakt til de berørte beboere, og samtidigt sikre, at nødvendige beslutninger blev truffet uden lange kommandoveje.

På den lokale skole, Bakkeskolen, blev der indrettet en "Situationens Forsamlingshus" hvor myndighederne søgte at samle alt information til beboerne. Der blev indrettet "kaffestuer", hvor det kommunale beredskab sørgede for kaffe m.v. Der blev indrettet opslags-vægge med mulighed for information mellem beboerne, og information fra myndighederne. Mange frivillige kom til Bakkeskolen med gaver, tøj, legetøj og supermarkeder gav vand, frugt og slik.

Alt sammen blev samlet på Bakkeskolen, og beboerne blev opfordret til at opholde sig på skolen så længe de havde lyst. Stedet blev indrettet således, at det gav mulighed for, at beboerne kunne tale med hinanden og hjælpe hinanden.

For at fastholde en god kontakt til beboerne blev det besluttet at politipersonalet på Bakkeskolen i videst mulig omfang skulle være gennemgående personer – selvom det gav lange arbejdsdage.

Kontakten til pressen blev også foretaget fra Bakkeskolen, hvilket flyttede meget af mediepresset væk fra Politigården og de mere operative opgaver. Erfaringer fra afholdte øvelser viste, at det er meget hensigtsmæssigt at placere et pressecenter forholdsvis tæt på katastrofestedet.

Der blev efterfølgende afholdt informationsmøder flere gange dagligt, hvor beboerne blev holdt orienteret om situationens udvikling. Efterhånden som skaderne på de enkelte huse blev dokumenteret, blev disse oplysninger også gjort tilgængelige for beboerne.

Flere forsikringsselskaber mødte efterhånden også frem på skolen, hvor de indledte behandlingen af de forskellige forsikringssager med beboerne.

Efterhånden som et område blev frigivet til beboerne, skulle de vejvis lade sig registrere på Bakkeskolen. På den måde blev det sikret, at alle havde fået besked om frigivelsen.

Beboerne fra de mest beskadigede veje fik et større og større behov for at se deres huse eller resterne heraf. De havde et stærkt ønske om at få lov til at se deres huse ved selvsyn – inden de skulle se det i medierne.

Tilsvarende blev der efterhånden akkumuleret et ganske stort tryk fra pressen om at få lov til at komme ind på området.

Politiet besluttede derfor at lave nogle eskorterede busture ind på området for beboerne og for pressen.

Af hensyn til sikkerhedssituationen blev turene aftalt med lederen af ammunitionsrydnings-tjenesten, hvilket blandt andet betød, at turene på grund af eksplosionsfare måtte udsættes fra den første lørdag formiddag til om eftermiddagen. Busserne blev ledsaget af en politimand. Efter hver tur blev beboerne ledt ind i et lukket område på Bakkeskolen, hvor der var kriseterapeutisk-personale til stede.

Det er politiets vurdering, at busturene samlet set var en rigtig god beslutning. De skabte klarhed for beboerne, og gav pressen mulighed for at informere resten af landet om katastrofens omfang.

Beboerne havde et stort behov for sikring mod, at området blev gjort til et "Disney Land"⁷ for nysgerrige. Politiet besluttede derfor ved den trinvise reetablering, at afspærringen skulle opretholdes 24 timer efter at beboerne var flyttet hjem. Det gav tid til, at beboerne i ro kunne flytte hjem eller besigtige skaderne.

Det gejstlige katastrofeberedskab oprettede egne mødesteder med tilbud om samtaler, holdt særgudstjenester i Seest Kirke, og deltog i noget af den koordination, der var i indsamlingen af tøj og andre fornødenheder til borgerne. Den umiddelbare vurdering er, at præsteberedskabets indsats var et positivt tiltag.

⁷ Udtryk anvendt af beboerne.

7.3.5 Pointeopsamling retableringsfasen

- Håndtering af retableringen skete etapevis med; brandbekæmpelse, sikkerhed, oprydning, skadesbegrænsning, sikkerhedsvurdering (byggesagkyndige), sundhedrisici.
- Zoneinddeling af området gav mulighed for trinvis retablering.
- Bedre dialog mellem indsatslederne (redning og politi)
- Håndtering af beboere. Stort behov for omsorg og information.
- Håndtering af pressen vigtig også i forhold til samarbejdet med offentligheden.
- Informationsbehovet er særdeles stort – frustrationer mv.
- For at sikre kontinuitet og kvalitetsniveauet burde politiet have anvendt gennemgående indsatsledere i KST. (F.eks. 3 personer på skift)

8 Risikovurderinger og sikkerhedsmæssige forhold.

Dette kapitel indeholder evalueringer med hensyn til håndteringen af de risici der var i forbindelse med indsatsen. Alle indsatte enheder foretog løbende vurderinger af de forskellige risici, og vurderingerne skulle tage hensyn til risiko for udenforstående (borgere) og indsatspersonalet.

Politiet er af den opfattelse, at de nødvendige kompetencer var til rådighed for at kunne vurdere sikkerheden for såvel borgerne som for det indsatte personale. Der blev løbende givet forholdsordre om adgang og færden i indsatsområdet.

Det omfattende og kraftige fyrværkeri blev behandlet som ammunition, og derfor var det Forsvarets ammunitionsryddere (EOD) i samråd med det kommunale redningsberedskab, der havde den faglige kompetence til at definere fareområdet.

Der blev hele tiden arbejdet med forskellige scenarier, der dannede grundlag for de løbende risikovurderinger. Der manglede dog adgang til hurtigt at kunne udarbejde oversigtskort, der kunne give det nødvendige overblik over området og dermed bidrage endnu bedre til løbende risikovurderinger.

De to indsatsledere fra politiet og det kommunale redningsberedskabs vurderinger fra indsatsområdet blev konstant sammenholdt med de overvejelser staben på Kolding Politigård gjorde sig. Eksempelvis blev det forsøgt at kortlægge, hvordan en trykbølge ville bevæge sig i terrænet. Med baggrund heri blev der foretaget revurderinger af evakueringens omfang og af placeringen af de forskellige køretøjer og lokaliteter, der var oprettet i indsatsområdet. Evakueringsområdet blev løbende udvidet i takt med brandens og katastrofens udvikling.

Umiddelbart vurderet var der enkelte polititjenestemænd, som under evakueringen tilside-satte egen sikkerhed i bestræbelserne på at evakuere borgerne, og ikke mindst på at få nysgerrige væk fra fareområdet. Der forelå ikke en klar afgrænsning af, hvor langt den enkelte kunne gå i bestræbelserne på at redde borgerne i forhold til egen sikkerhed. Det må tolkes således, at indsatspersonalet under udførelse af opgaver med livreddende karakter accepterede en vis risiko i forbindelse med opgaveløsningen.

Der blev ikke foretaget en nøjere vurdering af, hvor langt ubeskyttet indsatspersonale kunne gå ind i indsatsområdet. Personalet fik dog forholdsordre om, hvordan de sikkerhedsmæssigt skulle forholde sig.

Der blev først på et senere tidspunkt i hele forløbet foretaget en løbende registrering af hvilket personale og andre personer, der var inde i indsatsområdet. Det var dog ikke altid en let opgave, da der var meget aktivitet og mange myndigheder i indsatsområdet.

Rigspolitiets Kriminaltekniske Afdeling (KTA) blev efter en kort briefing sendt ind i indsatsområdet, uden at det forinden var koordineret med indsatsledelsen i indsatsområdet og EOD. Efterfølgende var KTA ikke inde i indsatsområdet før der forelå en risikovurdering.

Redningsberedskabet sikrede sig, at indsatsen forløb så forsvarligt som overhovedet muligt. Udviklingen i indsatsområdet blev fulgt tæt, og der blev gennemført kontinuerlige overvejelser omkring sikkerheden for det indsatte personale, samt borgerne. Særligt fordi branden flere gange kom ud af kontrol i forhold til det, der var forventet.

En del af lederne i det kommunale redningsberedskab foretog en kontinuerlig registrering af eget personale i indsatsområdet. Dette var særligt aktuelt ved indsættelse af personale i farlige situationer og i de farlige områder, hvor der var en kalkuleret risiko.

Efter den store eksplosion kl. 1745 blev fabriksområdet afsøgt af det kommunale redningsberedskab sammen med fyrværkerifabrikkens indehaver, for at se, om der fortsat var eksplosionsrisiko.

Redningsberedskabets personale blev under indsatsen gjort bekendt med risiko og forebyggelse ved informationer og briefinger. Der blev tilrettelagt særlig undervisning fra Forsvarets ammunitionsryddere til det personale der skulle opsamle fyrværkeri.

Arbejdstilsynet vurderede de sikkerhedsmæssige aspekter ved at arbejde i indsatsområdet. Herunder deltog tilsynet i nogle møder med Staben.

Beredskabsstyrelsen bemærker, at al opsamling af fyrværkeri foregik med sikkerhedsbriller, høreværn, hjelm og handsker og i stadig dialog med Forsvarets ammunitionsryddere (EOD). Åndedrætsværn blev anlagt efter behov.

45 minutter før den store eksplosion, ydede Kemikalieberedskabsvagten i Beredskabsstyrelsen rådgivning til Kolding Politi i forbindelse med vurdering af sikkerhedsafstanden i indsatsområdet.

Beredskabsstyrelsens holdledere og vagthavende officerer foretog selvstændige situationsbedømmelser og risikovurderinger, og trak deres styrker tilbage fra opgaver, når risikoen skønnedes for høj.

Man havde gerne set, at der havde været mere fyldestgørende informationer i forbindelse med eksplosionerne i containerne.

Kolding Kommune bemærker, at der i tre tilfælde i den første del af akutfasen var personer, der havde opgaver inde i indsatsområdet på vegne af kommunen. Det er opfattelsen, at der burde have været foretaget en risikovurdering inden indsættelse af disse personer.

Hjemmeværnet er af den opfattelse, at indsatsområdet var sikkerhedsmæssigt i orden. Det eneste tidspunkt der var lidt betænkelighed, var lige efter den store eksplosion.

Det indsatte personale blev gjort bekendt med risiko og forebyggelse under indsatsen i forbindelse med briefingerne.

Sundhedsberedskabet er af den opfattelse, at den første placering af ventepladsen for eventuelt tilskadekomne var placeret for tæt på indsatsområdet. Den blev dog senere flyttet længere væk.

Sundhedsberedskabet bemærker endvidere (som en del af de øvrige enheder i området), at deres personale blev kraftigt påvirket ved eksplosionerne, og herunder væltet omkuld af trykbølgerne.

8.1 Pointeopsamling risikovurderinger

- Brandbekæmpelsen blev foretaget ud fra en nøje afvejning af risici og indsatsprincipper ved brand i container.
- Indsatsleder manglede på et tidspunkt overblik over, hvor personalet var.
- Ind/udpassage i indsatsområdet skal aftales med indsatsledelsen – særligt eksterne.
- Det er en stor fordel, at indsatslederne mødes og vurderer risici – samlet udmelding til indsatspersonalet og hjælp til KSN/Stabs vurderinger.
- Savnede IT-udstyr til at hjælpe med at skabe overblik.

9 Information til offentligheden.

Kolding Kommune og Kolding Politi indgik i et samarbejde i håndteringen af presse- og offentlighedsinformation.

Det højest prioriterede hensyn var de borgere og pårørende, der var mere eller mindre ramt af katastrofen, og derfor havde et særligt behov for information. Dernæst hensynet til den almindelige offentlighed, der har krav på, og forventer, løbende og opdateret information. Endeligt hensynet til pressen som medie, der kan være offensive i deres kilde- og informationsøgning.

Der blev afholdt informationsmøder flere gange om dagen for de evakuerede beboere⁸.

Ud fra tilkendegivelser fra borgerne er det vurderingen, at de borgervendte initiativer var succesfulde. Dette underbygges af en Internet-undersøgelse, Kolding Kommune gennemførte i perioden fra den 15. til den 22. november.

I indsatsområdet blev pressestrategien håndhævet blandt andet ved, at det kun var den koordinerende ledelse eller dertil udpeget personale, som udtalte sig.

Kommunikationstjenesten i Kolding Kommune blev under katastrofen etableret som en enhed, der i en forlængelse af de daglige kommunale informationsopgaver, fik til opgave at varetage kommunens kommunikation, og i øvrigt samordne presse- og offentlighedsopgaver med politiet.

Der blev aftalt mellem politiets stab og kommunens krisestyringsstab, at al skriftlig information til offentligheden skulle formidles via Kolding Kommunes hjemmeside. De umiddelbare reaktioner viser, at Internettet er et godt medie til formidling af information.

www.kolding.dk
er adressen til Kolding Kommunes hjemmeside.
I ugen fra den 3. – 9. november var der 6.530.684 "hits" på adressen.
Ugen forinden var der 815.947 hits.

Kolding Kommunes hjemmeside havde første prioritet for information til såvel de katastroferamte borgere som pressen og den almindelige offentlighed, og der blev fokuseret mindre på pressemeddelelser. Dette begrundes med, at pressen læste hjemmesiden og ryhedsmails.

⁸ Læs eventuelt mere herom i afsnit 7.3.4.

De vigtigste informationer blev også formidlet via regionalradioen – kanal 94. En succes var brugen af SMS-service, hvor der via SMS til mobiltelefoner blev formidlet informationer om informationsmøder m.m. Det viste sig, at journalister også tilmeldte sig denne service, og dermed ikke behøvede at belaste kommunikationstjenesten med telefonopringninger.

Pressetjenesten ved Kolding Politi er ikke en selvstændig enhed i det daglige beredskab, men blev oprettet som et led i katastrofeplanen i forbindelse med katastrofen

Opgaven var at sørge for, at indsamle og koordinere de oplysninger pressen havde behov for, afholde pressemøder, udsende pressemeddelelser, og i et samarbejde med Kolding Kommune, at koordinere informationsformidlingen til borgerne.

Pressetjenesten indrettede sig i første omgang på Kolding Politigård, hvilket dog hurtigt blev ændret til Bakkeskolen i nærheden af indsatsområdet. Årsagen var ønsket om, at være tættere på de evakuerede beboere og dermed søge at indfri det generelt store informationsbehov. Samtidigt flyttede også meget af mediepresset fra politigården.

Pressetjenesten havde til opgave at formulere pressemeddelelser, men de blev reelt formuleret og udsendt til pressen af politiets stab af hensyn til validiteten, samt efterforskningen. Pressetjenesten havde ikke ressourcer til at udarbejde pressemeddelelser, hvorfor det virkede hensigtsmæssigt at staben påtog sig opgaven.

Det affødte dog, at der i nogle tilfælde blev udsendt pressemeddelelser uden pressetjenesten og dermed også kommunens kommunikationstjeneste var orienteret. Dette medførte blandt andet, at nogle journalister ikke havde fået de udsendte pressemeddelelser, hvilket belastede pressetjenesten unødigt.

Pressetjenestens erfaringer viser, at der bør være en tættere dialog mellem pressetjenesten og politiets stab.

Pressetjenesten havde vanskeligheder ved at kommunikere med kommunens kommunikationstjeneste, da pressetjenesten ikke havde mulighed for at sende eller modtage e-mail, men alene telefax. Dette gjorde korrespondancen, og håndtering af informationer besværlig.

Kommunens kommunikationstjeneste og politiets pressetjeneste er enige om, at der var et meget godt samarbejde mellem de to tjenester. Men det er også en fælles opfattelse, at der i katastrofesituationer med et stort behov for informationsformidling, bør være meget klare kommunikationslinier, og at de ansvarlige for informationsformidlingen placeres tæt på beslutningstagerne.

Det er endvidere vigtigt, at al kommunikation foregår via de aftalte og etablerede organer. Herved bevares overblikket, og eventuelle misforståelser begrænses til et minimum.

Pressen har bemærket sig, at samarbejdet med politiet generelt var godt, og at det var en god idé, at politiet udpegede en pressetalsmand som pressens faste holdepunkt. I katastro-

fesituationer er det nødvendigt, at politiet opretter pressecenter på samme måde, som man gjorde på Bakkeskolen i Kolding.

Pressen fandt, at informationsniveauet var forbavsende godt. Den bedste informationskilde var Kolding Kommunes hjemmeside, de planlagte pressemøder og kommunens SMS-service. Endvidere mener pressen, at informationsformidlingen blev håndteret professionelt, og der var stor forståelse for pressens arbejdsforhold.

Forholdende taget i betragtning, havde pressen et godt indtryk af mulighederne for at få interviews og kommentarer fra de forskellige myndigheder.

Politiet demonstrerede overskud til at betjene pressen så godt som overhovedet muligt.

Det undrede dog dele af pressen, at politiet ikke i videre omfang anvendte lokale medier til en yderligere formidling af informationer til de katastroferamte borgere.

Politiet har hertil oplyst, at man også ser det som sin opgave at behandle pressen ens og ikke give enkle medier særbehandling.

Politiet kunne mindske belastningen på telefonerne væsentligt, hvis de benyttede sig af e-mails.

9.1 Pointeopsamling information til offentligheden

- Godt at flytte presse- og informationscenter fra politigården og oprette centret tæt på katastrofestedet
- Godt at der var udpeget presse-kontaktmand.
- Godt samarbejde mellem politiet og kommunens informationstjeneste.
- Internettet godt medie til at nå mange.
- Politiets beslutningstagere og pressecenter bør have en tættere dialog.
- Bør måske i større omfang have anvendt lokale medier (-politi ønskede at behandle pressen ens)
- Politiets manglende Internetforbindelse fra det eksterne pressecenter besværliggjorde kommunikationen.
- Pressen bemærkede et godt samarbejde og et godt informationsniveau.

10 Logistik.

Dette kapitel omhandler evalueringen af den omfattende logistiske indsats og hvordan den blev håndteret. (Samtlige aktører fremgår af en oversigt, der er indsat som bilag 1).

Politiet i Kolding har ikke tidligere haft en så stor logistisk opgave. Registreringen af personaleforbruget blev i starten vanskeliggjort af, at der blev rekvireret store politistyrker til direkte indsættelse i indsatsområdet. Hermed var det vanskeligt at foretage en nøjagtig registrering, hvorfor det har været nødvendigt efterfølgende at indsamle oplysningerne.

Politiet har indsamlet en oversigt over de på nuværende tidspunkt opgjorte udgifter og forbrug:

	Politi	Hjemmeværn	Kommune	Bered.styrelsen	Forsvaret
Forplejning & materiel	200.298 kr.	594.457 kr.	444.124 kr.	34.885 kr.	Pt. ej opgjort
Personale	5.776 timer (november)	24.300 timer (november)	17.774 timer (november)	13.208 timer (total)	Pt. ej opgjort

Forplejningen af personalet blev løst i et tæt samarbejde mellem de involverede myndigheder, og med Kolding Kommune som primus motor. I forbindelse med forplejning af indsatspersonalet ved længerevarende indsatser, er det erfaringen, at det er hensigtsmæssigt at koordinere dette på tværs af myndighederne, da alle har personale i det samme område, og at man derved bedre kan tilpasse behovet for forplejning.

Økonomi var indledningsvis ikke et element i beslutningsprocesserne. De økonomiske overvejelser blev først fuldt implementeret i forbindelse med retableringsfasen, eksempelvis i forbindelse med at private virksomheder og entreprenører indgik i oprydningsarbejdet, opstilling af hegn til afspærring o.l.

Politiet anfører desuden, at der bør være en sammenhæng mellem de udgiftbetingede beslutninger, og hvem der efterfølgende skal afholde udgifterne. Hermed undgås usikkerhed om, hvem der skal betale for eksempelvis afspærringshegn.

Redningsberedskabet anvendte mange ressourcer, og det generelle indtryk er, at logistikken fungerede. I alt deltog 21 kommunale redningsberedskaber i indsatsen.

Hertil skal lægges de enheder fra Forsvaret og Beredskabsstyrelsen, der understøttede det kommunale redningsberedskab i Kolding.

Få af lederne fra de kommunale redningsberedskaber havde økonomiske overvejelser under indsatsen og det fik ikke betydning for indsatsens gennemførelse. Først da indsatsen overgik til retableringsfasen, blev der tid til at overveje økonomiforhold.

Fremskaffelse af materiel fungerede meget tilfredsstillende, ligesom materiellets anvendelighed var god. De personalemæssige ressourcer og deres anvendelighed var meget tilfredsstillende og mandskabet var engageret.

Beredskabsstyrelsen bemærker, at der ikke er konstateret logistiske problemer af betydning, og styrelsen, dens centre og enheder, var selvforsynende. Styrelsen ydede tillige logistisk støtte til øvrige myndigheder, ligesom den modtog logistisk støtte fra andre myndigheder.

Styrelsen konkluderer, at den med få timers varsel kan yde en massiv indsats, som logistisk og personalemæssigt kan holdes på et højt niveau i forholdsvis lang tid.

Forsvaret bemærker, at rekvisition af materiel og personale, skete uden problemer. Man havde truffet bestemmelse om, at det var hjemmeværnsdistriktschefen, der koordinerede samarbejdet. Hjemmeværnet oprettede logistikfunktioner i forbindelse med indsættelsen, så koordineringen af den massive indsættelse af hjemmeværnspersonale gik smidigt.

Hjemmeværnet kørte i døgndrift og havde mellem 100 og 200 hjemmeværnsfolk indsat pr. vagt hold á 12 timer. Man havde på intet tidspunkt vanskeligheder med at opstille den nødvendige mandskabsstyrke, og det vurderes at indsatsen kunne have foregået over en endnu længere periode.

10.1 Pointeopsamling logistik

- Ingen nævneværdige logistiske problemer. Et godt tværsektorielt samarbejde har været kendetegnende for den logistiske indsats.
- Omfanget af personaleforbruget har de forskellige myndigheder alt overvejende vurderet som værende passende.
- Uddelegering af koordineringskompetence til Hjemmeværnsdistriktet gav optimal håndtering af forsvarets logistiske opgaver.
- Hjemmeværnet er i stand til at opstille endog meget store styrker over en længere periode, og kan samtidigt håndtere den logistiske opgave.
- Beredskabsstyrelsen kan hurtigt være på plads med store styrker, og kan køre indsatser gennem længere tid.
- Politiet bør være opmærksom på registrering af tilkaldt personale straks ved tilkaldelsen.

11 Efterforskning.

Dette kapitel er en sammenskrivning af de evalueringer, der har en efterforskningsvinkel. Kapitlet vil ikke redegøre for selve den politimæssige undersøgelse, der behandler årsagen til katastrofen.

Notat vedrørende de foreløbige efterforskningskridt er indsat som bilag 4.

Den første indsats var mod "brand i container", og havde almindelig efterforskningsmæssig bevågenhed. Men efter de to første eksplosioner blev det besluttet, at brandslukningen skulle tage særlig hensyn til spor- og bevissikring.

Brandslukningen blev udført efter aftale og i samarbejde med politiet. Redningsberedskabet tog således hensyn til sporsikring og efterforskning.

Hensynet mellem efterforskningen og ønsket om at hente den omkomne brandmand ud fra indsatsområdet, gav naturligt nok anledning til særlige overvejelser mellem politiet og redningsberedskabet. Med brandens udvikling gjorde det i en periode sikkerhedsmæssigt uforvarligt at trænge ind på området.

Der blev straks sendt efterforskningshold til stedet med henblik på iværksættelse af umiddelbare efterforskningskridt. Indsatsområdet blev i efterforskningsmæssig terminologi betegnet som et gerningssted, fordi årsagen til eksplosionerne var ukendt og en brandmand var dræbt under udførelse af sin tjeneste. Disse to forhold gjorde, at politiet iværksatte en politiundersøgelse, som skulle løses, ved siden af politiets opgave med den overordnede koordinerende ledelse.

Medarbejdere på fyrværkerifabrikken redegjorde for det hændelsesforløb, der var umiddelbart før brandens opståen, samt for virksomhedens lagerbeholdning. Derved havde politiet og redningsberedskabet allerede på et relativt tidligt tidspunkt et vist indblik i det forudgående hændelsesforløb.

Alle informationer der fremkom under efterforskningen indgik i den løbende risikovurdering i den operative indsats og efterfølgende i det videre arbejde på gerningsstedet.

Efterforskningen gennemførtes i et omfattende og tæt samarbejde med Vejle Amts Miljøvagt, Rigspolitiets Kriminaltekniske Afdeling (KTA), Forsvarets ammunitionsrydningstjeneste (EOD), Beredskabsstyrelsens Kemisk Beredskab, Sikkerhedsstyrelsen, Meteorologisk Institut, Geodætisk Institut og Kolding Kommunes beredskabsafdeling.

Evalueringen viser, at behovet for at sikre de nødvendige spor og dokumentation for at fastslå årsagen til katastrofen, hele tiden blev sammenholdt med dispositionerne i brandbekæmpelsen, evakueringen og koordinationen af øvrige myndigheders indsats.

Kravet til dokumentation bevirkede blandt andet, at der blev gennemført fotodokumentation og herunder anvendelse bæltekøretøjer til transport af dette personel inden den endelige indsættelse og brandbekæmpelse. Indsættelse af bæltekøretøjerne til rydningsopgaver ville nemlig ændre væsentligt på gerningsstedet, og af hensyn til efterforskningen var det vigtigt at kunne lave en rekonstruktion.

De første dage efter katastrofen var det fortsat for farligt at arbejde inde på selve gerningsstedet. Derfor blev efterforskningen i disse dage koncentreret om at udarbejde dokumentation af følgeskaderne på de bygninger, der var placeret uden om fyrværkerifabrikken.

I alt ca. 500 huse blev gennemgået, fotograferet og foreløbigt vurderet i forhold til skadesgrad. Efterfølgende blev husene gennemgået sammen med byggesagkyndige fra Kolding kommune for at vurdere, om det umiddelbart var forsvarligt, at beboerne kunne flytte ind. Dette materiale lå til grund for borgernes efterfølgende etapevise tilbageflytning, og blev samtidig brugt til den borgerinformation, der løbende blev givet til de borgere der opholdt sig på Bakkeskolen.

Der foreligger forsat et omfattende efterforsknings- og dokumentationsarbejde, der har været i gang fra brandens opståen.

11.1 Pointeopsamling efterforskning

- Indledende efterforskningskridt kunne hurtigt bidrage med informationer til selve redningsindsatsen.
- Informationer der fremkom under efterforskningen indgik i den løbende risikovurdering, i den operative indsats og efterfølgende i det videre arbejde på gerningsstedet.
- Spor og dokumentation for at fastslå årsagen til katastrofen, blev hele tiden sammenholdt med dispositionerne i brandbekæmpelsen, evakueringen og koordinationen af øvrige myndigheders indsats.
- Anvendelse af foto/videodokumentation forud for ændringer af tilstandene på gerningsstedet.
- Tæt dialog mellem efterforskere og indsatspersonale – af hensyn til sporsikring.

12 Sammenfatning.

Dette kapitel er en afrunding af redegørelsen med uddrag af nogle generelle læringspunkter.

Ved et tilbageblik på katastrofen den 3. november er der ingen tvivl om, at de involverende myndigheder har ydet en fremragende indsats. Beslutningstagerne skulle se igennem en kaossituation og træffe de rigtige valg i forsøget på at redde menneskeliv og værdier.

Beredskabet i Danmark viste ved den lejlighed, at være hensigtsmæssigt opbygget. Et vel-fungerende lokalt beredskab, der gennem tilsynsforpligtelsen havde kendskab og indsigt i virksomheden. Myndighederne havde forud ajourførte beredskabsplaner for virksomheden.

Totalberedskabet i Kolding Politikreds har tradition for at afholde katastrofeøvelser, og der er ingen tvivl om, at dette har bidraget til en hensigtsmæssig løsning af opgaven. Hertil skal også fremhæves den fælles indsatslederuddannelse for redningsberedskab og politi.

Det lokalt forankrede beredskab kan ved behov udvides med assistancestyrker – fra hele landet. Dette blev afprøvet i Kolding. Også her viste beredskabet i Danmark, at det kan klare opgaven. Assistancestyrkerne ankom hurtigt og indgik professionelt i opgaveløsningen. Der blev anvendt meget store assistancestyrker fra Forsvaret, Beredskabsstyrelsen og Hjemmeværnet. Assistanzen fra hjemmeværnet var afgørende for at kunne løse politiopgaven med afspærring og adgangskontrol.

Kolding Politi's plansæt var udgangspunkt for politiindsatsen.

Man havde forud planlagt det således, at de initiativer der iværksættes under beredskabsplanen for virksomheden, umiddelbart kunne fortsættes i katastrofeplanen for Kolding politikreds.

Indsatslederne ved det kommunale redningsberedskab i Kolding og Kolding Politi havde derfor et forhåndskendskab til området, virksomhedens indretning, produkter der opbevares og de forbundne risici. Det vurderes, at de procedurer og erfaringer, der er indhentet som følge af beredskabsplanlægningen for virksomheden, har virket efter hensigten. Det er også vurderingen at, beredskabet hermed har formået, at være på forkant med udviklingen, og dermed forhindre en endnu større katastrofe.

Flere myndigheder anfører, at katastrofeindsatsen har vist, at øvelsesvirksomhed er en absolut nødvendighed, hvis myndighederne skal kunne håndtere omfattende katastrofer. Øvelser er afgørende i forbindelse med den organisatoriske opbygning og koordination i et indsatsområde og på de overordnede niveauer.

Erfaringer fra øvelser bør samtidig sikre en løbende justering af de forskellige beredskabsplaner, og at de gøres så enkle som muligt. Dermed har alle myndigheder det bedste grundlag for at løse opgaverne.

12.1 Pointeopsamling

Her er uddraget en række pointer fra de enkelte kapitler i redegørelsen med hovedvægt på redningsindsatsen.

Akutfasen (alarmering og førsteindsatsen)

- Alarmeringen foregik tilfredsstillende.
- Bedre underretning til 112 – mhp. orientering til borgerne der ringer, samt disponering.
- Alarmering via e-mail til sundhedsberedskabet – ikke pt. muligt pga. manglende forbindelse fra KSN-arbejdspladser.
- Enkelte beredskaber ønskede bedre information om, hvad de skulle indsættes til at udføre.
- Politiets KSN- er teknisk indrettet mangelfuldt til at kunne håndtere en så stor indsats.
- KST skal have overblik over risiko – sikkerhedsinstruks til indsatspersonale før indsættelse.

Akutfasen (endelig indsats)

- Redningsberedskabet var i stand til at håndtere indsatsen, og de nødvendige ressourcer og assistancer var eller blev stillet til rådighed - herunder i forbindelse med Storalarm.
- Erfaringer fra tidligere øvelser, kendskab til området, kendskab til plansæt, var til stor gavn for første udrykning/indsats.
- Bedre teknisk udstyr og kortmateriale var ønskeligt med henblik på at kunne skabe større overblik for beslutningstagerne.
- Hensigtsmæssigt og korte beslutningsveje, at ledere fra Politiregion tilgik Stab+
- Det kan konstateres, at mange borgere ikke havde kendskab til betydningen af sirenevarslingen. (Gå inden døre og lyt til DR-radio)
- Evakueringen blev håndteret hurtigt og effektivt, hvilket umiddelbart vurderet var medvirkende til, at der ikke var et større antal tilskadekomne.
- Der er behov for flere radiokanaler på skadestedsradioerne ved så store indsats.

- Der kan med fordel ses på teknologiske fornyelser af kommunikations og IT-udstyr. Herunder eventuelt at udarbejde forslag og retningslinier til håndtering af kommunikation mellem aktørerne i Totalberedskabet ved katastrofesituationer.
- Tilstedeværelse af en bred vifte af kompetencer på stabsniveau, vurderes at give det samspil og det beslutningsgrundlag, der er nødvendigt i en katastrofesituation. En situationsbestemt deltagelse i stab+ er hensigtsmæssigt.
- Forsvarets uddelegering af kompetencen til Hjemmeværnsdistriktet gav en smidig og hurtig beslutningskompetence.
- Assisterende politienheder har generelt undladt at afholde taktiske debriefinger og mistede dermed mulighederne for nyttiggørelse af denne feedback.
- Politiets psykologtjeneste virkede og var i stand til at håndtere en så omfattende indsats. Umiddelbart vurderet er dette også gældende for øvrige beredskabsmyndigheders vedkommende.
- Kolding Politi forholdt sig meget ansvarligt over for de involverede politistyrker og hændelsens psykiske belastningsfaktorer.
- Psykologtjenesten stiller forslag om at indarbejde psykologiske støttetiltag i de taktiske indsatsprincipper.
- Det kunne overvejes at tilkalde eksterne politiledere til afløsning på chefniveau, da disse havde 10 – 14 endog særdeles lange arbejdsdage.

Retableringsfasen

- Zoneinddeling af området gav mulighed for trinvis retablering.
- Bedre dialog mellem indsatslederne (redning og politi).
- Håndtering af beboere. Stort behov for omsorg og information.
- Håndtering af pressen vigtig også i forhold til samarbejdet med information til offentligheden.
- For at sikre kontinuitet og kvalitetsniveauet burde politiet have anvendt gennemgående indsatsledere. (F.eks. 3 personer på skift)

Risikovurderinger og sikkerhedsmæssige forhold.

- Brandbekæmpelsen blev foretaget ud fra en nøje afvejning af risici og indsatsprincipper ved brand i container.
- Indsatsleder manglende på et tidspunkt overblik over, hvor personalet var.
- Ind/udpassage i indsatsområdet skal aftales med indsatsledelsen – særligt eksterne.
- Savnede IT-udstyr til at hjælpe med at skabe overblik.

Information til offentligheden

- Godt at flytte presse- og informationscenter fra politigården og oprette centret tæt på katastrofestedet.
- Godt samarbejde mellem politiet og kommunens informationstjeneste.
- Internettet godt medie til at nå mange.
- Bør måske i større omfang have anvendt lokale medier (-politi ønskede at behandle pressen ens)
- Politiets manglende Internetforbindelse fra det eksterne pressecenter besværliggjorde kommunikationen.
- Pressen bemærkede et godt samarbejde og et godt informationsniveau.

Logistik

- Ingen nævneværdige logistiske problemer. Et godt tværsektorielt samarbejde har været kendetegnende for den logistiske indsats.
- Omfanget af personaleforbruget har de forskellige myndigheder alt overvejende vurderet som værende passende.
- Uddelegering af koordineringskompetence til Hjemmeværnsdistriktet gav optimal håndtering af forsvarets logistiske opgaver.
- Hjemmeværnet er i stand til at opstille endog meget store styrker over en længere periode, og kan samtidigt håndtere den logistiske opgave.
- Beredskabsstyrelsen kan hurtigt være på plads med store styrker, og kan køre indsatser gennem længere tid.
- Politiet bør være opmærksom på registrering af tilkaldt personale straks ved tilkaldelsen.

Efterforskningen

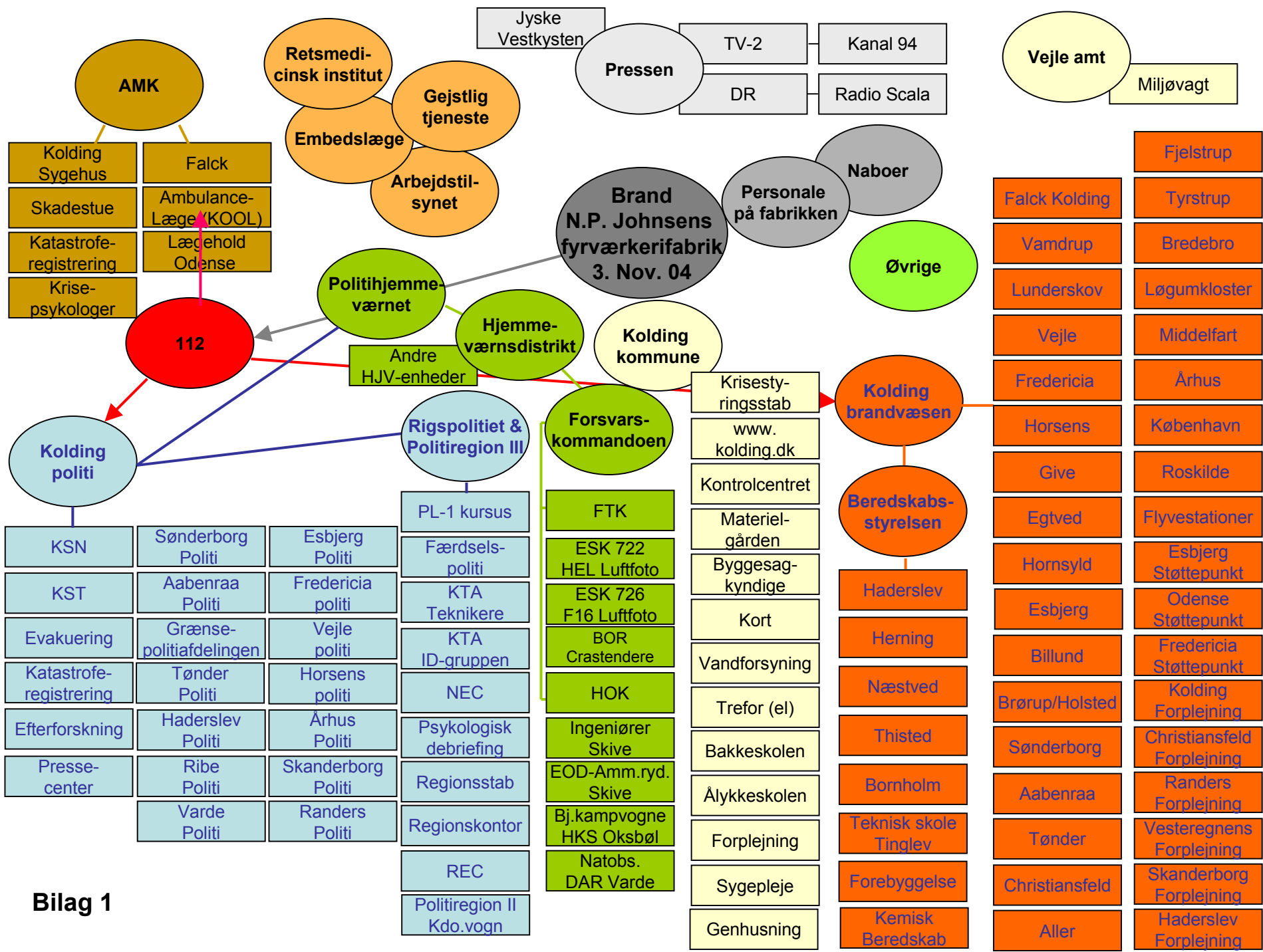
- Indledende efterforskningsskridt kunne hurtigt bidrage med informationer til selve redningsindsatsen.
- Anvendelse af foto/videodokumentation forud for ændringer af tilstandene på gerningsstedet.
- Tæt dialog mellem efterforskere og indsatspersonale – af hensyn til sporsikring.

12.2 De overordnede læringspunkter.

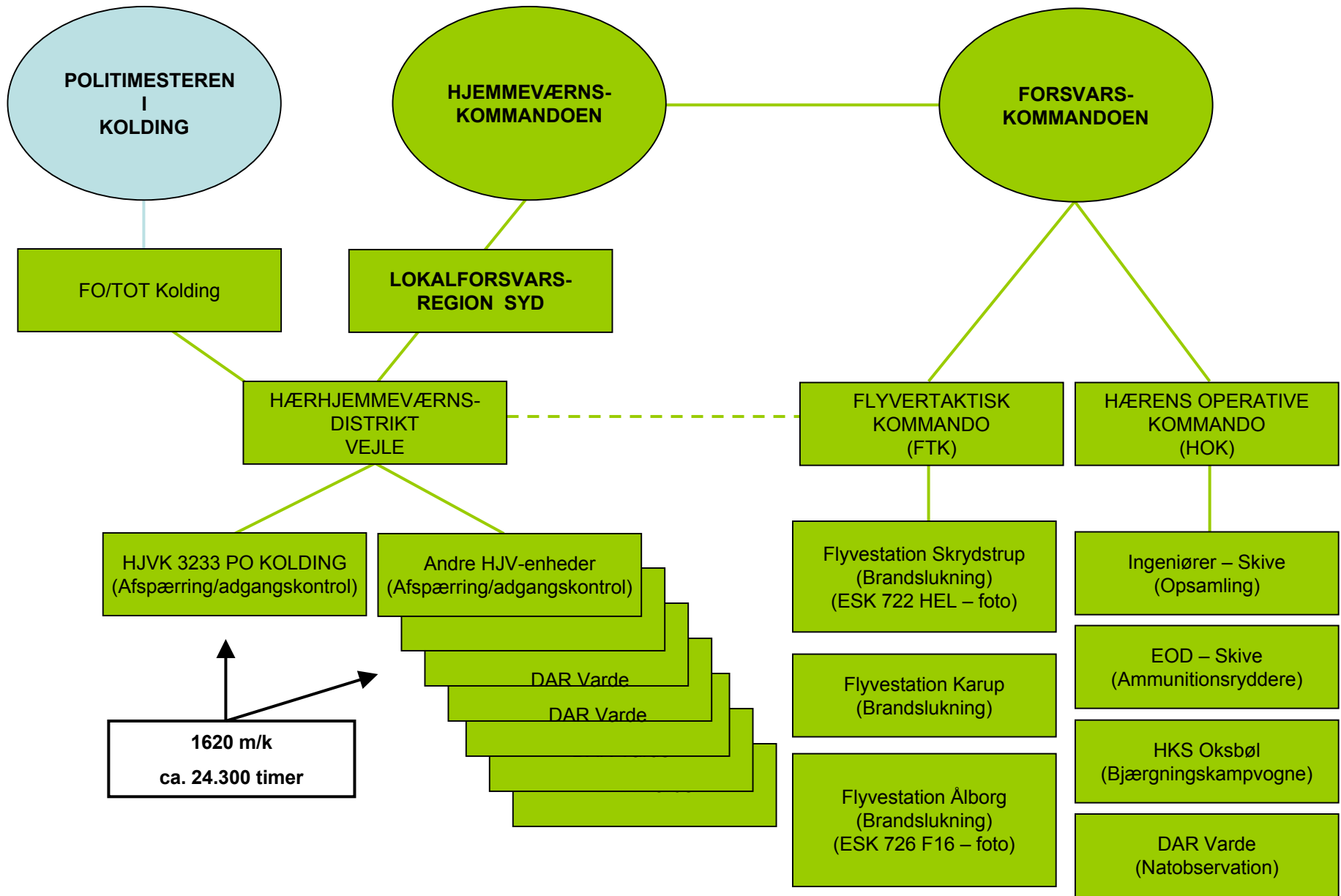
Dette afsnit er et uddrag af de væsentligste læringspunkter, der kan uddrages af erfaringerne fra indsatsen ved fyrværkerikatastrofen i Kolding.

- Totalberedskabet i Danmark kan håndtere en sådan katastrofe.
Det daglige beredskab er fundamentet for den opbygning, der sker i forbindelse med en katastrofe. Denne opbygning vurderes som absolut hensigtsmæssigt. Dette skal ikke mindst ses i lyset af en almen vurdering af risiko, karakter og omfang af hændelsesscenarier, sammenholdt med de til rådighed værende ressourcer.
- Ud fra en vurdering af hændelsesforløbet i fyrværkerikatastrofen er der ikke behov for initiativer, der grundlæggende ændrer på beredskabsmyndighedernes strukturer.
- Det kan konstateres, at mange borgere ikke havde kendskab til betydningen af sirenevarslingen. (Gå inden døre og lyt til DR-radio) Det bør derfor overvejes, om tiden er til en yderligere information til befolkningen om betydningen af sirenevarslingen i Danmark.
- Fælles indsatslederruddannelse for Redningsberedskab og Politi giver fælles forståelse.
- Hjemmeværnet er i stand til at opstille endog meget store styrker over en længere periode, og kan dermed støtte politiet med bevogtning, afspærring mv.
- Katastrofeøvelser bidrager væsentligt til at Totalberedskabet kan håndtere katastrofesituationer i virkeligheden.
- Der kan med fordel ses på teknologiske fomyelser af kommunikations og IT-udstyr. Herunder eventuelt at udarbejde forslag og retningslinier til håndtering af kommunikation mellem aktørerne i Totalberedskabet ved katastrofesituationer.
- Beredskabsplanlægning og lokalkendskab til risikovirksohmeder har stor betydning ved indsatsen.
- Det er vigtigt at prioritere omsorg og information til berørte borgere, der kan have et stort behov for information og støtte.

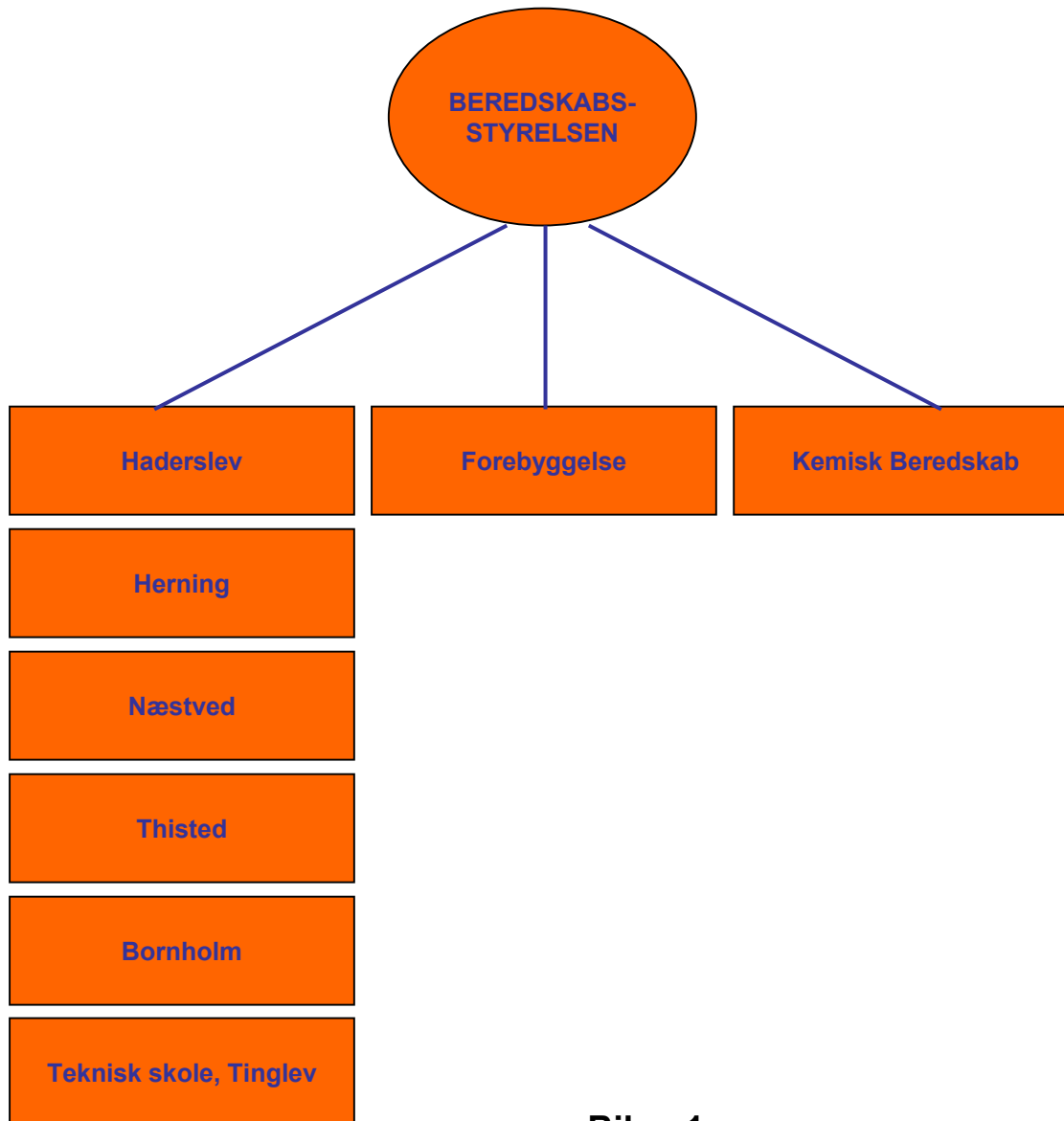
- Samarbejdet med pressen kan med fordel ske via presse- og informationscenter placeret tæt på katastrofestedet og gerne i fællesskab med kommunen m.fl.
- Det er vurderingen, at evalueringen har givet så mange input, at det er muligt for myndighederne, at foretage en endnu mere tilbundsgående opsamling og analyse af de erfaringer der er indsamlet.

Bilag 1

DET STATSLIGE REDNINGSBEREDSKAB

Beredskabsforvaltningen.

Instruks vedr. storalarm.

Alene den vagthavende brandinspektør på skadestedet/brandstedet beslutter om der skal afgives melding om storalarm. Meldingen gives til den vagthavende på politistationen i Kolding.

Herefter iværksætter vagthavende følgende:

1. Falck's vagtcentral tilkalder 1. og 2. slukningstog fra station Kolding.
2. Falck's vagtcentral tilkalder 2. vagthavende indsatsleder.
3. Falck's vagtcentral tilkalder Lunderskov Brandvæsen med 1. slukningstog.
4. Callcentret alarmeres og tilkalder Kolding's frivillige redningsberedskab. (3. slukningstog)
5. Callcentret alarmerer krisestyringsstaben.
6. Vagthavende Kolding Politi tilkalder Vamdrup Brand & Redning med automobilsprøjte og tankvogn.
7. Vagthavende Kolding Politi tilkalder Vejle Brandvæsen med automobilsprøjte og tankvogn.
8. Vagthavende Kolding Politi tilkalder Fredericia Brandvæsen med automobilsprøjte og tankvogn.
9. Vagthavende Kolding Politi tilkalder Støttepunkt Fredericia efter specifik rekvisition fra vagthavende brandinspektør.
10. Vagthavende Kolding Politi tilkalder Beredskabsstyrelsen Sydjylland efter specifik rekvisition fra vagthavende brandinspektør.
11. Vagthavende brandinspektør og koordinerende leder aftaler kontaktpunkt og eventuel vejlodsning.
12. Alle fremmødte styrker melder sig på skadestedsradio kanal 1.

Kronologisk sammenskrivning af hændelsesforløbet.

Uddrag af kronologiske optegnelser af fyrværkerikatastrofens hændelsesforløb. Der kan være mindre uoverensstemmelser mellem de angivne tidsangivelser på grund af forskelle i kilderne.

Onsdag 3. november.

1402

Alarmmelding indgår fra alarmcentralen 112 til Kolding politi om brand i container nær bygninger på N.P. Johnsens fyrværkerifabrik. Der er fare for at branden breder sig til fabriksbygningerne.

1403

1. patruljevogn kører til stedet. Ved ankomst rekvireres politiets indsatsleder.

1409 - 1410

Politi er fremme og melder, at Sandbjergvej-Kløvkærvej skal evakueres. 112 har forinden meldt at der er ved at udbryde panik blandt beboerne i området.

1413

Der iværksættes evakuering af beboere i nærområdet til Bakkeskolen. Pressen varsles om hændelsen.

1421

Situationsmelding fra fabrikken om at det brænder i containere der var 1/3 fyldte. Fabrikken har evakueret de ansatte.

1425

Højtalervogn varsler beboere på Sandbjergvej.

1430

Kolding sygehus forvarslet.

1432

Der lægges brandslanger ind i bygningen for nedkøling/slukning indefra såfremt ilden breder sig til bygningen. Der er ild i 2 stk. 40 fods containere, og der er fare for at det kan sprede sig til yderligere 2 stk. 20 fods containere.

1439 - 1442

Pressen er ankommet til stedet og de får lov til at optage fotos.

1444
1 container er ved at brænde igennem.

1445
Der rekvireres en vandtankvogn fra Beredskabsstyrelsen Sydjylland.

1446
Politiet rekvirerer assistance fra politihjemmевærnet med kontaktpunkt på Kolding politigård. De skal indsættes som afspærringsposter. Det besluttes at pressen skal holdes væk fra området på grund af faren.
Der er nu risiko for at branden breder sig til bygningerne.

1457
Beredskabschefen ankommer til staben på politigården.

1500
Krisestyringsstaben i Kolding Kommune indkaldes til briefing på politigården. Kommunen opretter 4 ekstra operatørpladser på Call center til eventuelle borgerhenvendelser.

1507
Redningsberedskabets kommandovogn er fremme. Det vurderes at der er højrisiko for at 20-fods containere også bryder i brand med risiko for bygningsbrand, der vil betyde evakuering af Højbjergvej.

1508
Beredskabschefen vurderer, at brand- og røgfaren fortsat er så stor, at evakueringsområdet skal udvides til 500 meter.

1510
Politiet anmoder telefonisk DR Kanal 94 om udsendelse af meddelelse: "Alle på og syd for Sandbjergvej skal forlade deres huse via Lerbjergvej og gå til Bakkeskolen. Alle andre i Seest skal blive indendøre".
Meddelelsen udsendes kl. 1525.

1525
En 20 fods container udvider sig pga. varme, og den bliver nedkølet. Der høres en voldsom eksplosion. Kort efter meldes at alt er indhyllet i røg. Melding om mange døde og sårede.
Det konstateres, at en brandmand var omkommet. Obduktionen viste senere at den pågældende var dræbt øjeblikkeligt ved eksplosionen.
10 ambulancer rekvireres til stedet.

Kort efter eksploderer endnu en container. Brandbekæmpelse ophører og styrker trækker sig ud af området.

1530 - 1540

Katastroferegistrering iværksættes. Storalarm iværksættes. Beredskabscenter Sydjylland rekvireres med venteplads og 2 brandgrupper. Vejle og Fredericia Brandvæsen tilkaldes, sidstnævnte med støttepunkt. Sirenevarsling iværksat sammen med beredskabsmeddelelse.

1532-1536

Politi meddeler at Højbjergvej skal evakueres. Ilden er på vej ind i bygningen. Redningspersonalet trækkes nu ud af området. Der er eksplosioner og det brænder overalt.

Brand- og redningskøretøjer efterlades. (Senere konstateres 6 brand-køretøjer, 1 ambulance og kommandovogn udbrændt) Sandbjergvej/Højbjergvej/Overbyvej evakueres.

1542

Akut Medicinsk Koordinationscentral (AMK) anmodet om iværksættelse af kriseterapeutiske beredskab. Folk flygter væk fra Overbyvej.

1545

Kriminalpoliti kører til Kolding sygehus for registrering.

1556

Brand i fabrikken Kløvkærvej 17 og bygning syd for. Overbyvej skal evakueres.

1600

Evakueringen udvides til Overbyvej /Vranderupvej /Seestvej. Patrulje til Højbjergvej – Sandbjergvej for at kontrollere om brændende hus er evakueret.

1605

Politi anmoder om overflyvningsforbud over Kolding. Rescue Coordination Centre (RCC) i Karup etablerer overflyvningsforbud for hele Kolding og forbereder assistance til transport af brandsårede.

1610

Bellahøjparken evakueres ad Vranderupvej/Seest Bakke til Bakkeskolen. Det meldes at der er total kaos ud i et område ca. 500 m. fra brandstedet.

1612

Hallerne brænder og ilden går lige op.

Slukning opgivet og redningsberedskabet er trukket ud, og køretøjer flyttes fra Overbyvej til Seestvej.

1615

Politiregion III, Haderslev, ankommer med politiinspektør og politikommissær til Kolding politigård.

1620

Politiregionen anmoder om helikopter med fotograf til optagelse af fotos, for at få overblik over katastrofestedet. Direktøren fra fyrværkerifabrikken køres til politigården.

1622

Lerbjergvej, Skovlundvej, Seestvej, Vranderupvej og Bellahøjvej skal evakueres. Der er stor fare for eksplosion i den store hal.

1629

Evakueringsområdet udvides yderligere. Vranderupvej-Lerbjergvej og vestlige del af Skovlundvej. Politipersonale går fra hus til hus. Ventepladsen fra Beredskabscenter Sydjylland i Haderslev er ankommet.

1631

Meddelelse om 6 lettere tilskadede og 1 hårdt såret.

1640

Helikopter melder at der er 5-6 huse i brand nord-sydvest. Risiko for yderligere 10 huse nord for.

Staben beslutter at evakueringen udvides til 1000 meter, hvorfor Bakkeskolen evakueres. Fremover skal al evakuering ske til Ålykkeskolen.

1644

Kommandovognen fra Århus Politi rekvireret.

1659

Ammunitionsrydningstjenesten fra Skive kaserne rekvireres.

1700

Beredskabsstyrelsens Kemikalieberedskabsvagt rådgiver om fastlæggelse af sikkerhedsafstanden, der bør øges til 1000 m.

1703

Ammunitionsrydterne oplyser telefonisk, at der skal evakueres ud til ikke under 1000 m.

1705 Helikopter til transport af sårede ankommet. Advaret om eksplosionsfare.

1709-1712

Ved riskovurdering vurderes, at der formentlig vil komme en advarsel i form af mindre eksplosion fra bygningen efterfulgt af meget stor eksplosion, hvor røg og ild vil gå opad, mens trykbølge vil gå udad. Ukendt hvordan varmeudviklingen vil være. Sikkerhedsafstand 1000 meter.

1717

Slukningskøretøj (chrashtender) ankommer fra flyvestation Skrydstrup. Der rekvireres yderligere 1 chrashtender.

1719

DSB fjernstyringscentral orienteret om fare for ny stor eksplosion. Togdriften stoppes og de ønsker returnmelding om hvornår de må køre igen.

Repræsentanter for Beredskabsstyrelsens Forebyggelseskontor på vej til Kolding.

1720-1725

Rørbækvej/Sandbjergvej/Lerbjergvej afspærres.

Patrulje anmodet om evakuering af Seestvej fra Bjergbyvej/Seest Bakke.

Flere patruljebiler skal evakuere:

Lyngsvej fra Vrangsvvej til Holbjergvej, hele Vangsvej og Nybyvej.

1730

Assistance rekvireres fra Politiregion III til politiets vagttjeneste og løbende indsats.

1730-1740

Evakuering af Bellahøjvej/Fabersvej er gennemført. Alle huse gennemgået, også de låste huse.

Seestvej er evakueret.

Vranderupvej og Godthåbsvej evakueres.

Hylkedalvej, Godthåbsvej afspærret for trafik mod byen. Vangsvej, Tøndervej og Holbergsvej afspærres.

1730

Styrker trækkes væk fra fabriksområdet på grund af eksplosionsfare. Samtidigt rundkastes instruks for personellet

sikkerhedsafstand og dækning ift. forventet eksplosion.

1742

2. sirenevarsel udsendt med beredskabsmeddelelse om at alle beboere skal forlade området og søge til familie og venner eller Ålykkeskolen.

1745

3 store eksplosioner

1750

Branden centreret i et stort område også udenfor fabrikken. Ingen indikationer om tilskadekomne.

1755

Ambulancested flyttet og oprettet ved Hydro-Exaco, Hylkedalvej

1759

Rekvirering af assistance fra Egtved, Horsens, Middelfart redningsberedskaber, samt Beredskabscentre.

1800

Redningskøretøjer og personel flyttes som forberedelse til taktisk indsats mod eventuel ildstorm.

1809

Der er 2 brande omkring Rørbækvej og en hel del på Sandbjergvej, Skovlundvej. Hele industrikvarteret er ellers roligt. Det undersøges om der er adgang til brandene fra Bjergbyvej – første brandbekæmpelse indsættes.

1812 - 1819

Kommandovogn fra Århus Politi ankommer og opstilles på Seestvej.

1838 - 1851

Vestlige side af Holbergsvej og vestlige side af Karen Blixens Vej evakueres.

Lunavej, Tværevej, Titaniavej og Bredevej er evakueret.

Galatheavej og Sindalvej evakueres.

1850

Kolding Kommune har iværksat etablering af telefonberedskab til besvarelse af civile spørgsmål omkring beredskabsindsatsen.

1900

Nødindkvartering og forplejning oprettes af kommunen på Ålykkeskolen. Ledende hjemmesygeplejerske og 1 sygeplejerske til stedet. Krisepsykologisk beredskab oprettes.

1903

Politi melder at der formentlig ikke er flere bygninger med eksplosionsfare. Der er

fortsat kraftig brand med krudt m.v.
Nabovirksomhed brænder. Forbehold for
eksplosioner af eventuelle gasflasker.

1935

Togdriften genoptages

1955

Politiet opretter 3 rensningshold og et
tyverisikringshold med hundepatrulje. Hvert
hold får tildelt 1 låsesmed. Området opdelt i
3 sektorer, hvor holdene har ansvaret for at
konstatere om der er kvæstede personer i
husene og om husene er forladt. Ingen
tilskadekomne fundet.

2010

Miljøvagten ankommet.

2016

Den omkomne brandmand fundet på
brandstedet. Ambulance og læge sendt til
stedet.

Det var ikke muligt at bjærge den
omkomne.

2035 - 2145

Skadeservicefirmaer tilkaldt til bekæmpelse
af følgeskader på husene i området.

2218

Beredskabsstyrelsens Ledelses- og Kom-
munikationsmodul (LKM) ankommer.

2228

3 containere med fyrværkeri bliver kølet
med vand.

2250

Læge vurderer at samtlige indsatsfolk der
har været med i første indsats, skal på
sygehuset og undersøges for trykskader og
røg forgiftning.

Torsdag 4. november.

0020

Der ligger meget ueksploderet fyrværkeri på
veje og i haverne. Endeligt overblik og
oprydning kan først ske ved dagslys.
Oprydning skal ske ved Forsvarets
ammunitionsryddere.

0040

Redningsberedskabet oplyser, at de har
overskud af mandskab og materiel, der er
opmarcheret ved køreteknisk anlæg.
Påbegynder dimittering af mandskabet.

Slukningsarbejdet består af konstant
nedkøling af 3 containere, der fortsat udgør
en eksplosionsfare.

0447 - 0449

Man har ikke kontrol over de 3 containere
på brandstedet der er eksplosionsfare.
Alle skal omgående trække sig ud af
området.

0745

Det undersøges om det er muligt at få et
bårehold ned for at afhente den omkomne
brandmand. Det vil formentligt vare et par
timer før den omkomne kan bjerges.

0941

Der anmodes om psykologhjælp til borgere
på Ålykkeskolen.

1000
Informationsmøde på Ålykkeskolen for evakuerede.

1045
Ved fornyet vurdering skønner ammunitionsrydderne at sikkerhedsafstanden til stedet hvor den omkomne brandmand ligger, stadig skal være ca. 100 m.

1320
Der har i løbet af formiddagen været 5-600 mennesker på Ålykkeskolen. De er informeret og registreret i det omfang, det var muligt.

1458
Der er ild i Kløvkærvej 10-12. Endnu en container i brand i nærheden af den omkomne brandmand. Brandvæsenet trukket tilbage.

1505
Flyvevåbnet oplyser, at helikopteren forventes at ankomme til katastrofeområdet om ca. ½ time. De medbringer en fotograf fra forsvaret.

1600
Stabsmøde. Miljøvagten: Der er samlet ca. 50 m³ vand der er ledt ud i rensningsanlægget. Embedslægen skal give sin tilladelse inden folk flytter tilbage. Der er udtaget omfattende prøvemateriale og resultaterne kommer løbende. Hjemmeværnet møder i aften med ca. 150 til bevogtning. Flyvevåbnet udfærdiger luftfoto, både termisk og almindelig foto.

1705
En af containerne i området ved Overbyvej og Sandbjergvej er overophedet og den kan springe i luften indenfor kort tid. Alt personel trukket bort fra fareområdet.

1722
Sikkerhedsafstanden er 100 meter for redningspersonel og 200 meter for øvrigt personel. Rundkastes til personalet.

1737
Staben beslutter at afspærringen opretholdes indtil fredag d. 5/11, hvor der foretages ny vurdering i dagslys. Konkret fare for at en container eksploderer ligesom, der er flere ildreder i området.

2000
Stabsmøde: I løbet af natten skaffes bjærgningskampvogne fra Oksbøl til indsættelse i morgen.

2105
Aftalt, at to præster fra præstebereðskabet deltager i mødet på Ålykkeskolen i morgen kl. 1000, og her tilbyder deres hjælp til de evakuerede borgere.

Fredag 5. november.

0700
Forsvaret ankommer med bjærgningskampvogne og 2 øvrige køretøjer.

0740
DR Kanal 94 orienterer borgerne om, at de kan hente information på www.kolding.dk

0810

Miljøkontrollen og embedslægen ønsker at undersøge området for vurdering af risiko for forurening fra nedfald samt sundhedsrisiko i øvrigt.

0920

Politiets pressetjeneste oprettes på Bakkeskolen.

0923-0940

4 mand i bombedragter henter den omkomne brandmand ud.

1030

Området overgår etapevis fra akutfase til retableringsfase.

1140

Afspærringen indskrænkes. Beboere i den sydvestlige ende får adgang kl 13. Beboere i den sydøstlige ende får adgang kl 15.

Flyvevåbnet optager luftfoto af indsatsområdet.

1316

Politiet beslutter at nedsætte en dokumentations- og evalueringsgruppe.

1500 – 1512

Bjergbyvejs østlige side bliver ikke åbnet. Ammunitionsrydderne meddeler at man om kort tid vil skyde hul i containerne som stadig ulmer, og at der i værste fald kan ske en sprængning, hvorfor området skal ryddes for folk.

1613

Eksplodingsfare i container. Indpassage i området er forbudt på ukendt tid. Der er skudt hul i containeren for at lette overtryk og der er kraftig røgudvikling fra containeren. Containeren kan eksplodere.

Der er nu 2 huller i den ene container som er længst mod vest, og at man afventer den videre udvikling, idet den ryger kraftigt. Der er stadig røg fra nogle bygninger på området. Det anbefales at opretholde indre afspærring på ubestemt tid.

1921

Beredskabsstyrelsens kemikalieberedskabsvagt møder.

Lørdag 6. november

0505

Ingen indsats i løbet af natten. Container står stadig og ulmer.

0710

Briefing om dagens opgaver med prioritering: Fjernelse af eksplosionsrisiko fra container. Oprydning område 1, samt rydning fyrværkerirester i område 3. Oprydning i område 2, fabriksområdet undtaget. Efterslukning og oprydning i fabriksområdet, område 2.

0850

Vejle Amts Miljøvagt på stedet. Område 1 og 3 skønnes sundhedsmæssigt forsvarligt. Grænseværdier kontrolleres løbende.

1033

En container "skraldet" op med bjærgningskampvogne. Den sidste container forventes hurtigst muligt åbnet på samme vis.

1124

Containerbrandene nu er slukket, der er ingen eksplosionsfare mere

1145

Skadesservice på stedet med 100 mand. Går ind i område 1 og 3 samt nordlig del af område 2 for at foretage afdækning. Bygningssagkyndige kontrollerer samtlige bygninger i område 1 og 3 for bygningsskader og beboelighed.

1300

Vejle Amts Miljøvagt oplyser at huse som er beboelige fortsat mangler jordprøver. Jordprøver forventes færdige senere i dag. Borgere hvis huse er nedbrændte er

orienteret. Der er en række kemikalier i slukningsvandet som skal undersøges nærmere med assistance fra EOD. Psykologisk krisehjælp rekvireret til beboere efter de har set skaderne på deres bopæle. I løbet af eftermiddagen indskrænkes området i den grad det er muligt.

1600

Stabsmøde: Arbejdstilsynet skal være med til at vurdere katastrofestedet specielt for nedstyrtningsfare, inden arbejde sættes i gang.

Søndag 7. november

0800

Der foretages kontrollerede sprængninger af containere med fyrværkeri i grusgrav ved Vranderupvej i tidsrummet 1100 - 1600 i dag. Hjemmeværnet afspærmer. Ambulance standby.

1000

Hjemmeværnets ydre afspærring omkring Bakkeskolen ophæves kl. 1100 i dag. Ydre afspærring omkring Bellahøjvejene ophæves i dag kl. 1500.

1230

Der afholdes informationsmøde på Bakkeskolen. Der aftales en koordineret sikker oprydningsindsats/arbejde mellem Arbejdstilsynet, redningsindsats, ammunitionsrydderne, kommunens byggeteknikere og ingeniører, embedslæge og miljømyndighederne. Arbejdstilsynet foreslår evt. afspærring/hegn omkring området.

1350

Zone 1+2+3 er byggeteknisk frigivet. Zone 1 er EOD-frigivet, zone 3 er EOD-frigivet, zone 2 er IKKE EOD-frigivet. Det varer formentlig et par dage.

Mandag 8. november

1510

Hele Lerbjergvej og Overbyvej fra Seestvej til Bellahøjparken er nu åben for beboerne.

Tirsdag 9. november

1300

Begravelse af omkommet brandmand.

1620

Pressecentret Bakkeskolen er lukket.

Onsdag 10 november.

1402

Hjemmeværnets afspærring af boligområdet
ophæves.

KST-vognen retur til Århus Politi.

Lørdag 13. november

Den koordinerende indsats afsluttet.

Notat om efterforskningen.

Efterforskningen i forbindelse med katastrofebranden på Johnsens Fyrværkerifabrik i Seest onsdag den 3. november 2004 kl. ca. 1400 ventes ikke afsluttet før om nogle uger.

Den foreløbige efterforskning suppleret med foreliggende kriminaltekniske undersøgelser viser, at branden opstod i en 40 fods container, der var under losning.

Containeren var tømt for 2/3 af indholdet bestående af fyrværkeri, og det var den inderste sidste 1/3, der begyndte at brænde, da en medarbejder tabte en kasse raketter af typen 3602 Triple Break ned på en palle.

I umiddelbar tilknytning hertil stod yderligere en 40 fods åben container, der var under losning. Den var også tømt til 1/3 del, og den begyndte først at brænde, da den havde været under varmepåvirkning fra den førstnævnte container i nogen tid.

Ved siden af stod to lukkede 20 fods containere, der var fyldt med fyrværkeri. De blev ved branden udsat for kraftig varmepåvirkning.

Den ene af de to 20 fods containere bulede på et tidspunkt en del ud, idet der var et meget højt tryk inden i den.

Omkring kl. 1525 eksploderede den første container, og de kriminaltekniske undersøgelser har vist, at det var tale om den 40 fods åbne container, som ilden var opstået i.

7 minutter senere eksploderede yderligere en container, og der var her tale om den anden 40 fods åbne container, der stod ved siden af.

Den meget voldsomme brand, der opstod i denne forbindelse bredte sig efterfølgende til lagerbygninger m.m., men dette forløb er endnu ikke helt fastlagt

De to lukkede 20 fods fyldte containere eksploderede ikke på noget tidspunkt.

Beredskabsstyrelsen, Sikkerhedsstyrelsen og Kolding Kommunes Beredskab er underrettet om disse foreløbige resultater.

Af afhøringer fremgår at 2 medarbejdere har oplyst, at de var ved at losse en 40 fods container for collies med raketter af typen 3602 – ”Triple Break” med 30 raketter i hver collie.

Herunder tabte en af medarbejderne ved et uheld en collie med raketter af typen 3602 Triple Break, Wildfire, som han havde taget ned fra øverste lag helt oppe under containerens tag. Collien faldt kun ca. en halv meter og landede på enden.

Herved skete en eksplosion inde i collien, og medarbejderne måtte flygte ud af containeren.

Branden udviklede sig hurtigt til de øvrige varer i containeren.

Efterfølgende undersøgelser viste, at en collie med 30 raketter af typen 3602 fra tidligere leverance var leveret til en forretning i Silkeborg.

Disse 30 raketter er sikret og er i politiets varetægt.

Yderligere 30 firmaer/butikker ud over landet har fået leveret varer først på ugen fra Johnsens Fyrværkerifabrik. Disse er identificeret, og politiet har haft kontakt med dem alle. Kun en forretning beliggende i Charlottenlund havde modtaget 1 collie med 30 stk. raketter af typen 3602. Disse 30 raketter er ligeledes sikret og er i politiets varetægt.

Politiet har i samarbejde med Sikkerhedsstyrelsen og Beredskabsstyrelsen undersøgt en række raketter af typen 3602, og undersøgelsesresultatet viste, at raketterne var i overensstemmelse med deres specifikationer og at kvaliteten var i orden. Der kunne således ikke umiddelbart påvises nogen konkret grund til at en collie med raketter af typen 3602 skulle kunne bryde i brand under de foreliggende omstændigheder. Det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at der måske var en raket med en kvalitetsmæssig brist i den pågældende collie, og at det kunne være årsagen til branden.

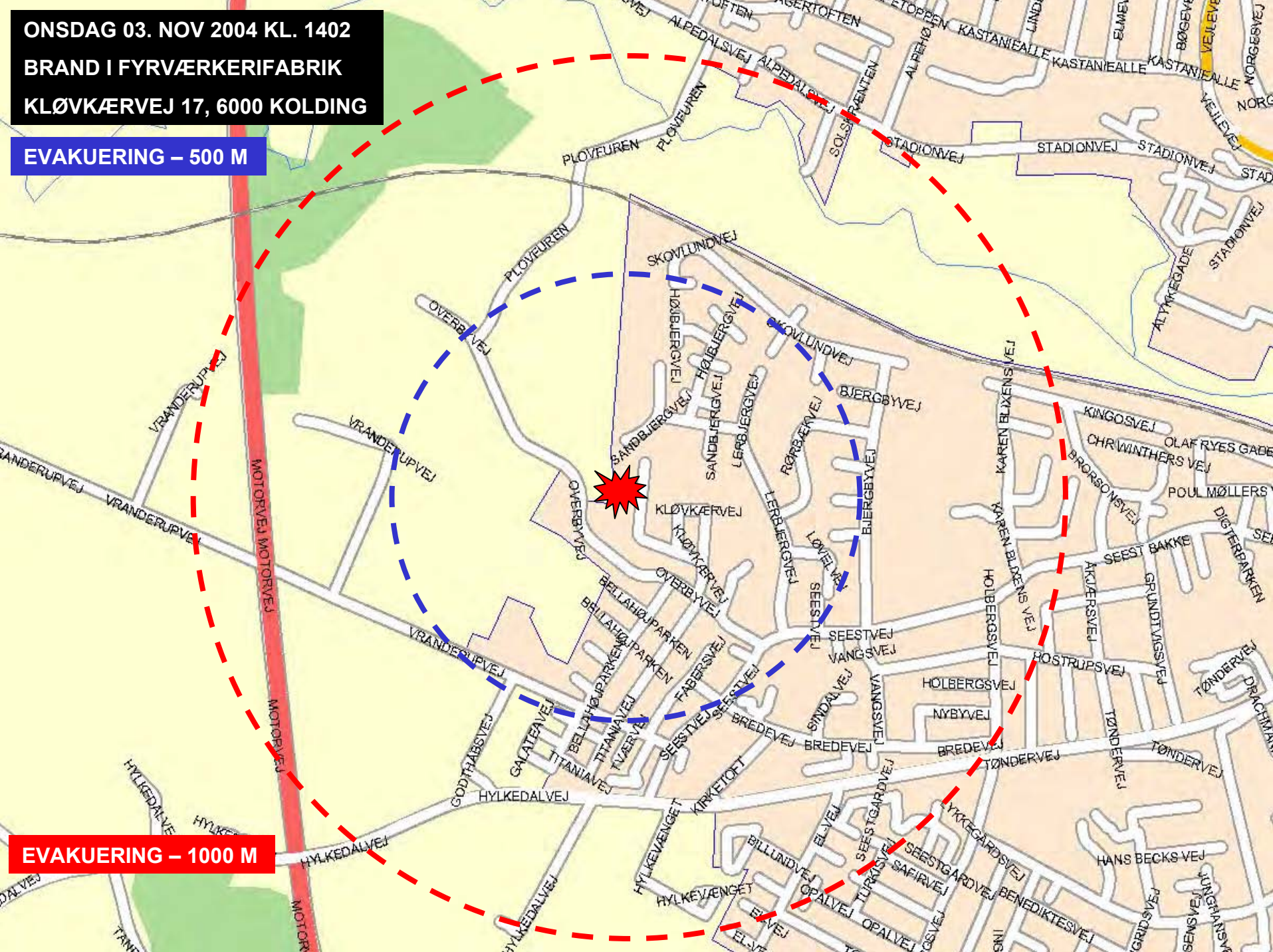
I forbindelse med efterforskningen gennemføres et omfattende afhørings- og dokumentationsarbejde, og der er gennemført en lang række tekniske undersøgelser, miljøundersøgelser, undersøgelser omkring mængde og indhold af fyrværkeri på Johnsens fabrik i samarbejde med Kriminalteknisk Afdeling, Beredskabsstyrelsen og Sikkerhedsstyrelsen. Undersøgelserne er endnu ikke tilendebragt.

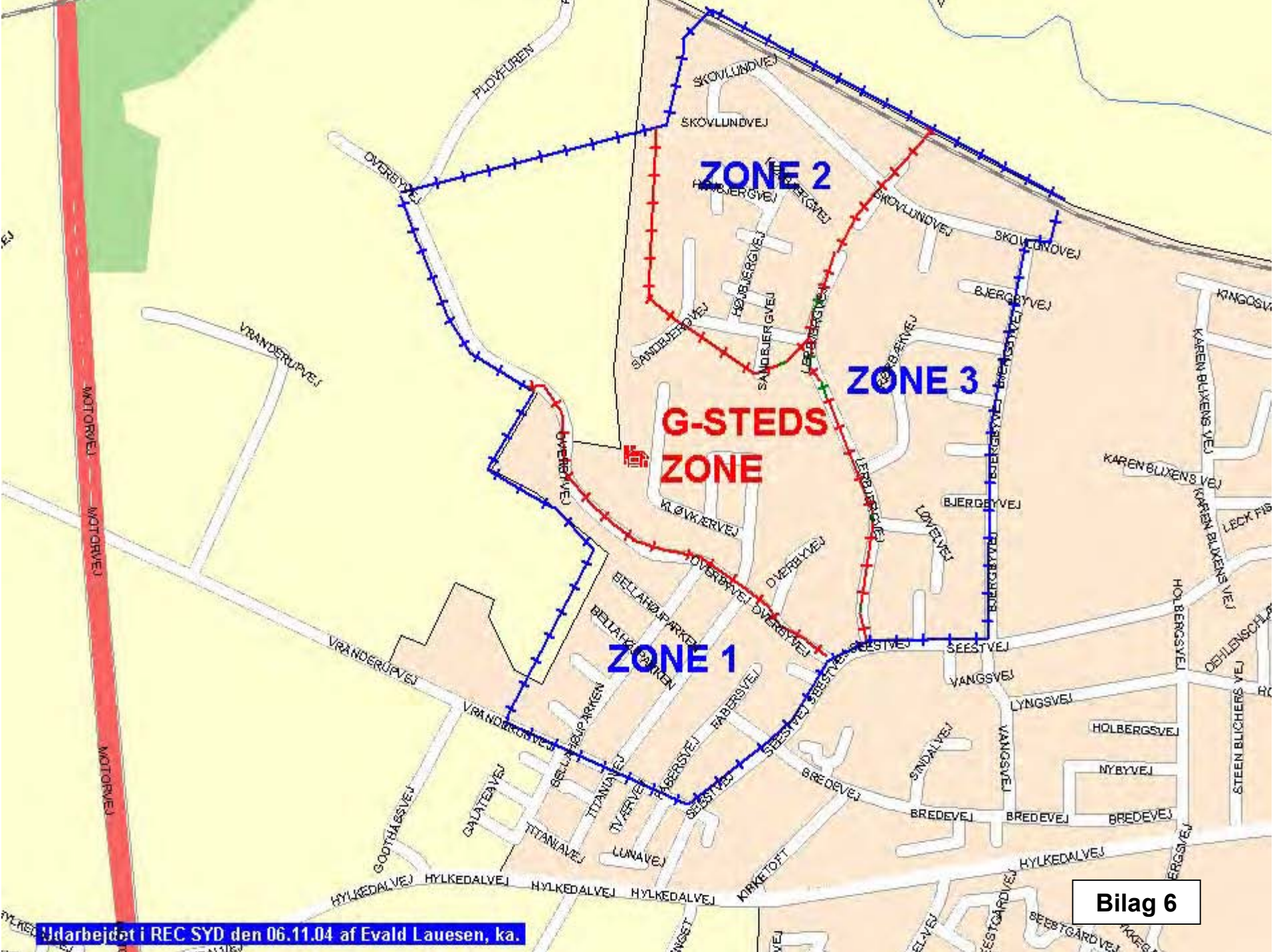
Når efterforskningen er afsluttet vil der i muligt omfang ske offentliggørelse af resultatet.

ONSDAG 03. NOV 2004 KL. 1402
BRAND I FYRVÆRKERIFABRIK
KLØVKÆRVEJ 17, 6000 KOLDING

EVAKUERING – 500 M

EVAKUERING – 1000 M

ZONE 2

ZONE 3

**G-STEDS
ZONE**

ZONE 1

Bilag 6